

Návrh projektu rozvoje kultury na bázi spolupráce aktérů na území MAS Moravská brána

Bc. Tereza Válková

Diplomová práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Tereza Válková
Osobní číslo: M19037
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná správa a regionální rozvoj
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Návrh projektu rozvoje kultury na bázi spolupráce aktérů na území MAS Moravská brána

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Představte roli a řízení živé kultury v rozvoji regionu.
- Popište kulturní politiku ČR a úlohu aktérů územní spolupráce v rozvoji území a místní kultury.

II. Praktická část

- Charakterizujte území, etnografickou příslušnost a vývoj MAS Moravská brána.
- Analyzujte stav místní kultury a vyhodnotte spolupráci aktérů v jejím rozvoji na území MAS Moravská brána.
- Navrhněte projekt rozvoje místní kultury na bázi spolupráce aktérů na území MAS Moravská brána.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70 stran
Forma zpracování diplomové práce: Tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8.
- DRISCOLL, Catherine, Kate DARIAN-SMITH a David NICHOLS. *Cultural Sustainability in Rural Communities: Rethinking Australian Country Towns*. New York: Routledge, 2017, 254 s. ISBN 978-1-4724-6864-2.
- NEKOLNÝ, Bohumil. *Paradigma moderní kulturní politiky*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2014, 107 s. ISBN 978-80-7008-317-8.
- PATOČKA, Jiří. *Evaluaace v kultuře: ekonomické hodnocení kulturních uddlostí a festivalů*. Praha: Professional Publishing, 2017, 140 s. ISBN 978-80-88260-04-2.
- ROSENSTEIN, Carole. *Understanding Cultural Policy*. New York: Routledge, 2018, 271 s. ISBN 978-1-138-69533-7.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: 15. ledna 2021
Termín odevzdání diplomové práce: 20. dubna 2021

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 15. ledna 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 3.6.2021

Jméno a příjmení: Tereza Válková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá rozvojem místní kultury na území MAS Moravská brána z pohledu spolupráce obcí, nestátních neziskových organizací, spolků a místních podnikatelů. Cílem je analyzovat roli jednotlivých aktérů místní kultury a jejich vzájemnou spolupráci a navrhnout projekt pro další rozvoj. Teoretická část pojednává o kultuře, kulturní politice, roli kultury v rozvoji a identifikuje její aktéry. Praktická část podává informace o socioekonomické charakteristice území, analýzu realizovaných projektů, výsledky řízených rozhovorů. Na základě těchto poznatků byla sestavena SWOT analýza a zpracován návrh strategie rozvoje, na který navazuje konkrétní projekt. Strategický plán rozvoje kultury je rozdělen do tří strategických cílů rozvedených do priorit a opatření. V závěru práce je uveden návrh projektu, jejichž realizace přispěje k naplňování cílů strategie a zvýšení místní atraktivity.

Klíčová slova: aktéři, kultura, místní akční skupina, Moravská brána, spolupráce

ABSTRACT

The thesis deals with the development of local culture on the territory of the LAG Moravian Gate in terms of the cooperation of municipalities, nongovernmental non-profit organizations, associations and local entrepreneurs. The aim is to analyse the role of individual actors of local culture and their mutual cooperation and to propose a project for further development. The theoretical part describes the culture, the cultural policy, the role of culture in development and identifies the actors of local culture. The practical part provides information on the socioeconomic characteristic of the territory, analysis of implemented projects, the results of controlled interviews. Based on these findings, the SWOT analysis was compiled and the draft development strategy was prepared. The findings are followed by particular project. The strategic plan for the development of culture is divided into three strategic goals. These are divided into priorities and measures. The thesis deals the project proposal is presented, the implementation of which will contribute to the fulfilment of the strategy objectives and increase local attractiveness.

Keywords: cooperation, culture, local action group, Moravian Gate, stakeholders

Touto cestou bych chtěla poděkovat panu RNDr. Pavlovi Bednářovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, za jeho cenné rady, věcné připomínky a vstřícný přístup.

Dále bych chtěla poděkovat všem zástupcům, kteří si našli čas a zúčastnili se rozhovoru a dalším lidem, jejichž poznatky, potřebné informace a rady přispěly ke zpracování této práce. V neposlední řadě mé poděkování patří mým rodičům, kteří mě celou dobu podporovali a pomáhali.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 DEFINICE KULTURY, VYMEZENÍ A ŘÍZENÍ ŽIVÉ KULTURY.....	13
1.1 DEFINICE POJMU KULTURA.....	13
1.1.1 Členění kultury.....	14
1.1.2 Funkce kultury.....	14
1.1.3 Role kultury.....	15
1.1.4 Událost.....	16
1.1.5 Festival.....	16
1.2 ŽIVÁ KULTURA.....	17
1.2.1 Sborový zpěv.....	17
1.2.2 Lidová kultura.....	18
1.2.3 Lokální a místní kultura.....	19
2 ROLE ŽIVÉ KULTURY V ROZVOJI REGIONŮ, KVALITY ŽIVOTA A PODPORY REGIONÁLNÍ IDENTITY.....	20
2.1 KULTURNÍ REGION.....	20
2.2 VYMEZENÍ VENKOVA A JEHO ROZVOJ.....	20
2.3 ROLE OBCÍ V ROZVOJI ÚZEMÍ A MÍSTNÍ KULTURY.....	22
2.4 FORMY PODPORY KULTURNÍCH SLUŽEB.....	22
2.5 FINANCOVÁNÍ KULTURY.....	23
3 KULTURNÍ POLITIKA ČR A VYBRANÝCH KRAJŮ ČR.....	25
3.1 KULTURNÍ POLITIKA.....	25
3.2 KULTURNÍ POLITIKA OLOMOUCKÉHO KRAJE.....	26
3.3 KULTURNÍ POLITIKA ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	28
4 ÚLOHA AKTÉRŮ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE V ROZVOJI ÚZEMÍ A MÍSTNÍ KULTURY.....	30
4.1 PARTNERSTVÍ A JEHO VÝZNAM V ROZVOJI.....	30
4.2 AKTÉŘI ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE.....	31
4.3 AKTÉŘI MÍSTNÍ KULTURY.....	31
4.4 NEZISKOVÁ A SOUKROMÁ SFÉRA.....	32
4.5 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA.....	32
4.5.1 Vznik MAS.....	33
4.5.2 Principy fungování MAS.....	34
4.5.3 Činnosti MAS.....	34
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	36
5 MAS MORAVSKÁ BRÁNA – ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA.....	37

5.1	MIKROREGION LIPENSKO	38
5.2	MIKROREGION POBEČVÍ.....	38
5.3	MIKROREGION ZÁHOŘÍ-HELŠTÝN	38
6	VÝVOJ MAS MORAVSKÁ BRÁNA	40
6.1	PRVNÍ ROZŠÍŘENÍ V OBDOBÍ 2008–2013.....	41
6.2	DRUHÉ ROZŠÍŘENÍ V OBDOBÍ 2014–2015	41
7	SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMÍ.....	42
7.1	VYMEZENÍ.....	42
7.2	OBYVATELSTVO	43
7.3	OBČANSKÁ VYBAVENOST.....	46
7.4	CESTOVNÍ RUCH	49
7.4.1	Hudební Pavlovice Václava Drábka	49
7.4.2	Helšštýn	50
8	ANALÝZA PROJEKTŮ PRO OBDOBÍ 2014-2020.....	52
8.1	HUDEBNÍ A FILMOVÁ MUZEA.....	52
8.2	MUZEUM KOMENSKÉHO V PŘEROVĚ – ZÁCHRANA A ZPŘÍSTUPNĚNÍ PALÁCE NA HRADĚ HELFŠTÝN	53
8.3	PROJEKT MAP I A II.....	53
8.4	MORAVSKO-SLEZSKÉ SPORTOVNÍ DNY 2017	54
9	ANALÝZA SPOLUPRÁCE MEZI AKTÉRY MÍSTNÍ KULTURY NA ÚZEMÍ MAS MORAVSKÁ BRÁNA.....	55
9.1	CÍL ROZHOVORŮ.....	55
9.2	VÝBĚR RESPONDENTŮ	55
9.3	VYHODNOCENÍ ROZHOVORŮ	56
10	SWOT ANALÝZA MÍSTNÍ KULTURY.....	62
11	ROZVOJ KULTURY NA BÁZI SPOLUPRÁCE NA ÚZEMÍ MAS MORAVSKÁ BRÁNA	64
11.1	VIZE MAS MORAVSKÉ BRÁNY	64
11.2	ROZVOJ KULTURY NA ÚZEMÍ MAS MORAVSKÁ BRÁNA	64
11.2.1	Strategický cíl 1: Rozvoj kultury v návaznosti na cestovní ruch	64
11.2.2	Strategický cíl 2: Vzdělávání občanů ve spojení s kulturou	65
11.2.3	Strategický cíl 3: Zvýšení propagace kultury.....	66
12	NÁVRH PROJEKTU.....	68
	ZÁVĚR	74
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	75
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	82
	SEZNAM OBRÁZKŮ	83

SEZNAM TABULEK.....	84
SEZNAM GRAFŮ	85
SEZNAM PŘÍLOH.....	86

ÚVOD

Kultura je velmi důležitým prvkem v životě každého jedince a denně svou přítomností ovlivňuje život místních obyvatel. Díky kultuře dochází ke stmelování místních komunit, také může ovlivnit rozhodnutí mladých lidí při volbě budoucího bydliště. Kultura je tedy do jisté míry faktorem rozvoje, který představuje především existenci místních zájmových spolků a uskupení, které se významnou mírou podílí na kulturním dění. Spolupráce je často považována za hlavní zdroj kulturního rozvoje, který je pozitivním a žádoucím jevem ovlivňující další oblasti a vede ke zvýšení atraktivity celého regionu. Jedná se především o spolupráci místních aktérů, obcí a aktivní zapojení občanů s cílem podpory místní identity lidí. Místní akční skupina se zabývá získáváním a přerozdělováním finančních prostředků z Evropské unie, pomocí grantových a dotačních programů. Díky tomu mohou tyto finanční prostředky čerpat obce, neziskové organizace, spolky a podnikatelé.

Území MAS Moravská brána je složeno převážně z malých, a ne příliš známých obcí, přesto takový region může mít dostatek kulturních, sportovních a společenských akcí, které jsou různorodé. V každé obci MAS Moravské brány nalezneme bohatou nabídku kulturních akcí pevně spjaté s lidovou tvorbou a tradicemi. Některé akce se stávají i mezinárodní. Vzhledem k malým obcím zásadním faktorem je provázanost a spolupráce při organizaci kulturního či jiného vyžití.

V diplomové práci jsem se zaměřila především na oblast kultury na území MAS Moravská brána, která zde není dostatečně řešena. Tato oblast je řešena jen velmi okrajově, v rámci stávajícího strategického dokumentu MAS je o ní pouze drobná zmínka ve formě kulturní občanské vybavenosti. V připravovaném dokumentu na následující období také není v plánu zabývat se oblastí kultury na daném území. Kulturu dosud řeší pouze některé obce ve svých koncepčních dokumentech, především jsou ale zaměřeny jen na část území.

Na téma kultury bylo zpracováno několik desítek prací, ale žádná z nich se nevěnovala přímo území MAS Moravská brána. Některé práce se zabývaly podobnou tematikou, ale dotýkaly se pouze okolních mikroregionů či dokonce i okolních místních akčních skupin.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této diplomové práce je na základě provedených analýz a vyhodnocené socioekonomické a SWOT analýzy i řízených rozhovorů navrhnout projekt, který by tvořil podklad k dalšímu kulturnímu rozvoji na území MAS Moravská brána. Dalšími cíli jsou analýza místní kulturní infrastruktury na bázi spolupráce aktérů na území MAS Moravská brána a zhodnocení vzájemné spolupráce při rozvoji kultury.

Metody literární rešerše a obsahové analýzy byly využity v teoretické části práce.

Výchozí podklad pro praktickou část bude tvořit socioekonomická analýza hodnotící stav území analyzující geografickou, demografickou, sociální stránku. Hlavními zdroji pro tuto charakteristiku jsou primárně znalosti zdejšího území, informace od místních aktérů, webové stránky nebo již zpracované strategické dokumenty. Součástí je i analýza zrealizovaných projektů aktérů ve vazbě na zdejší region.

Významným prvkem bude realizace kvalitativního výzkumu pomocí řízených rozhovorů se zástupci veřejného i neziskového sektoru. Metoda řízených rozhovorů je zvolena proto, aby se respondenti drželi předem daných otázek, ale zároveň se mohli hlouběji vyjádřit k dané problematice, jak vnímají vzájemnou spolupráci, jaké má své přínosy i negativa. Nejprve budou osloveni zástupci, kteří se aktivně podílí na realizaci kulturních aktivit, na jejich doporučení bude rozšířen počet dotázaných respondentů, jedná se o metodu sněhové koule. Snahou bude definovat hlavní kulturní aktéry, zhodnotit jejich dosavadní spolupráci a jakým způsobem Covid-19 ovlivnil místní kulturu a jaké to bude mít následky.

Získaná data budou zpracována do SWOT analýzy, představující vnitřní faktory (silné a slabé stránky) s možností ovlivnit pomocí vlastních sil a vnější faktory (příležitosti a hrozby), které nedokážeme ovlivnit vlastními silami.

Analytická část bude výchozím podkladem pro návrhovou část. Na základě zjištěných podkladů z analytické části bude formulována strategie s vizí, která je tvořena několika strategickými cíli, které jsou rozvedeny do priorit naplňované prostřednictvím opatření. Na strategii rozvoje bude navazovat návrh konkrétního projektu, jehož realizace přispěje k rozvoji kultury a zvýšení atraktivity daného území. Tím dojde k naplnění několika zvolených strategických cílů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINICE KULTURY, VYMEZENÍ A ŘÍZENÍ ŽIVÉ KULTURY

Kultura se nachází všude kolem nás a všechny nás ovlivňuje. Je mimořádně důležitou součástí lidstva vytvářející charakter prostředí. Jde o významný prvek života společnosti, který se podílí na jejím růstu. Přispívá k rozvoji intelektu, morálky i emocí každého člověka, v tomto smyslu plní nezastupitelnou funkci.

1.1 Definice pojmu kultura

Definovat kulturu je velmi obtížné. V historii kultura byla zařazena do kategorie termínů, které mají zvláštní význam. Podle nejstarší definice kultura má označovat konkrétní pojmy, které kladou nárok na přísnou objektivní platnost, ale v praxi označují myšlenky procesu intelektuálního, duchovního a estetického vývoje, které posouvají a zužují vzájemné vztahy z hlediska toho, kdo je využívá. V současnosti kultura je vnímána jako soubor hodnot, norem, práva a aktivit definující stav společenských vztahů a cílů osvojené člověkem jako člena společnosti, které odkazují na dědictví a umělecké činnosti jako jsou hudba, literatura, malířství a sochařství, divadlo a film, zahrnuje i oblast vzdělávání. (Rosenstein, 2018; Ertürkova, 2016, s. 25; Heřmanová a Chromý, 2009, s. 17)

Definování kultury spočívá v reprezentaci kultury cílové komunity, jejího tradičního chování, které bylo vyvinuto s lidskou rasou a postupně se jí učí každá generace. Jednotlivé kultury se od sebe liší, protože každý národ má své bohatství, charakteristické rysy, tradice, historii a jazyk. Kultura je tedy všudypřítomná a ovlivňuje všechny, protože obsahuje způsob života společnosti a jednotlivce. Také jí lze charakterizovat jako naučnou činnost, která je spojena se skupinami lidí a zahrnuje širokou škálu jevů, myšlení, cítění a způsobů chování, například pro Římany byla typická fyzická síla, ale pro Řeky byla důležitá duševní síla. Jedná se o celkový sociálně získaný životní styl nebo životní styl skupiny lidí, který vytváří obrazy a formy, které jsou pro ni jedinečné a zvláštní. Kultura také plní výchovně vzdělávací, socializační a kreativní funkce. (April, 2018, s. 8; Rosenstein, 2018; Mertová, 2014, s. 7)

Peková, Pilný a Jetmar (2008, s. 409) kulturu vnímají jako smíšený kolektivní statek, na jehož produkci a spotřebě má vyspělý stát zájem, avšak jeho rozsah a skladbu neurčuje. Vzhledem k technickému pokroku a rozvoje je rozsah a kvalita kulturních činností a kulturních produktů stále větší. Kultura patří mezi pozitivní externality, tak v zájmu státu je vytvářet, co nejlepší podmínky pro její realizaci.

1.1.1 Členění kultury

Členění kultury je různorodé a záleží na úhlu pohledu jednotlivých autorů, jak se na ni dívají a podle jakých atributů kulturu rozdělí.

Heřmanová, Chromý (2009, s. 17) a Patočka s Heřmanovou (2008, s. 82) jako kulturu označují vše, co lidstvo vytvořilo během svého vývoje na materiální (hmotné) a nehmotné (duchovní hodnoty).

- Hmotná kultura – stavby, okrasné zahrady i parky, knihy, obrazy, filmy, a dokonce i oděv (uniformy a kroje).
- Duchovní kultura – souhrn výsledků lidské činnosti v umění, ve vědě, ve společenském životě, patří sem i jazyk, písmo, náboženství, hudební či taneční projevy, nářečí, lidová slovesnost, lidové písně, lidské zvyky s tradicemi.

Patočka a Heřmanová (2008, s. 63, 113) kulturu dělí na lokální a regionální. Někde se právě lokální kultura rozděluje na hmotnou a nehmotnou.

- Lokální kultura je spjatá a vázána k danému místu, respektuje specifickou subkulturu na malém územním společenství. Podle místa výskytu může být známá pod pojmem venkovská a městská lokální kultura.
- Regionální kulturu můžeme sledovat pomocí jejich projevů a atributů (např. regionální hmotné kulturní dědictví, regionální úroveň vzdělanosti, regionální identity). Pojem je obtížné vymezit, ale určitě bude svázána s určitým regionem.

Schein (2010, s. 2) zase kulturu rozděluje na čtyři skupiny:

- makrokultury (národy, etnika, náboženské skupiny),
- organizační skupiny (veřejné, neziskové, státní organizace),
- subkultury (profesní skupiny),
- mikrokultury (mikrosystémy uvnitř a venku).

1.1.2 Funkce kultury

Kultura představuje významný faktor při rozvoji území, ale zásadní roli má i v životě občanů. Tak se dostáváme k instrumentalizaci kultury, která znamená využívání kultury nejen kvůli ní samotné, ale i pro její funkce a role. Důvodem je skutečnost, že přispívá k rozvoji sociálních funkcí, konkrétně k intelektuální, morální a emocionální úrovni obyvatel, ale také

celé společnosti, z důvodu přenosu zkušeností a informací mezi generacemi. Známa je také společenská funkce zdůrazňující udržování tradic a utváření, budování identity. Představuje možnost seberealizace a smysluplnou variantu volnočasových aktivit. Vedle výše uvedených funkcí sociálních, společenských lze přisoudit i funkci ekonomickou. Kultura v podobě kulturního průmyslu a s tím spojeným cestovním ruchem se významně podílí na vytváření příjmů rozpočtů, nových pracovních míst, rozvoje malého a středního podnikání. Mezi jednotlivými regiony je značná odlišnost, jak v intenzitě výskytu předmětů, tak i v sociálních, společenských a ekonomických dopadech, souvisí to s kvalitou nabízené kulturní atraktivity, dostupností, s přístupem místního obyvatelstva, informovaností, s různorodostí a pestrostí nabídky. (Heřmanová a Chromý, 2009, s. 181-182; Žáková, 2015, s. 11)

1.1.3 Role kultury

Kultura a inovace hrají klíčovou roli při získávání investic, tvůrčích talentů a při rozvoji turistu. Aby uspěli potřebují mít kulturní nabídku, podmínky pro kvalitní život obyvatel a dobrou image. „*Kultura se stává důležitým faktorem oblíbenosti lokality a klíčovým faktorem při posilování místní a regionální atraktivnosti.*“ (Tittelbachová, 2011, s. 141)

Podle Tittelbachové (2011, s. 141-142) kultura v místním rozvoji má 3 odlišné role:

- kulturní aktivity mají přímé a nepřímé ekonomické dopady na rozvoj území. Přímé dopady zahrnují příjmy a zaměstnanost v sektoru kultury generované z přímých výdajů na kulturní aktivity, tak z výdajů na služby s tím spojené (mediální, pojišťovací). Nepřímé dopady zahrnují příjmy z kulturního turismu (výdaje na ubytování, stravu, dopravu turistů). Další dopady jsou nehmotné posilující zejména image regionu, zlepšení kvality života obyvatel.
- kulturní produkty (služby a výrobky) využívají místní zdroje (lidské, kulturní a materiální), protože se jen omezeně prosazují na národním či mezinárodním trhu. Na místní úrovni je žádoucí, aby vytvářely specifickou nabídku podporující kulturní aktivity jednotlivých regionů.
- kultura jako nástroj městské a regionální sociální politiky. Kulturní aktivity na místní úrovni mají významný sociální dopad, přispívají ke zlepšení komunikace mezi různými komunitami.

1.1.4 Událost

Události jsou plánované akce probíhající na daném místě v daném čase, každá je jedinečná díky vzájemnému působení prostředí, času, lidí a programu. Pomáhají vysvětlit rozmanitost a zaměstnanost v odvětví, mezi nejznámější události patří, výstavy, přehlídky, soukromé a veřejné akce, firemní akce, konference, školení a charitativní akce. Přitažlivost je dána tím, že nejsou nikdy stejné, pokud si chceme naplno užít jedinečný zážitek, tak se musíme zúčastnit. Slovo událost se používá pro radostné zážitky, ale také pro živelné katastrofy. Běžně se místo události používá akce nebo společenská událost. (Patočka, 2017, s. 27, Van der Wagen a White, 2018, s. 14-15)

Podle Patočky (2017, s. 37-38) události lze rozdělit na:

- *„kulturní: festivaly, karnevaly, vzpomínkové akce, náboženské obřady;*
- *politické a státní: summity, královské a VIP návštěvy;*
- *umělecké a zábavné: koncerty, udílení cen;*
- *podnikatelské a obchodní: meetingy, kongresy, předváděcí akce a přehlídky, veletrhy;*
- *vzdělávací a vědecké: konference, semináře, výukové kurzy;*
- *sportovní: amatérské i profesionální, s diváky i bez nich;*
- *rekreační: sportování, hry pro radost;*
- *soukromé: svatby, párty a večírky.“*

1.1.5 Festival

Festival označuje tematickou slavnost zaměřenou na konkrétní téma, přístupnou pro veřejnost. Odehrává se na určitém místě s předem vymezeným časem, koná se každý rok nebo méně často. Všichni členové komunity se přímo nebo nepřímo a v různé míře účastní této společenské příležitosti. Festivaly lze rozdělit podle velikosti (mega, významné, velké, drobné) nebo na základě prostorového dosahu (lokální, regionální, národní, mezinárodní). (Patočka, 2017, s. 28-29, 37)

Patočka (2017, s. 39) připomíná model životního cyklu festivalu. Model obsahuje:

- koncept (rozvoj vizí a cílů, získávání podpory aktérů),
- rozjezd (budování povědomí o události, mediální pozornost),

- růst (budování značky, udržení loajálních zákazníků a přilákání nových),
- konsolidace (soustředit se na původní cíl, vyhnout se radikálním změnám, zachovat specifika, kterými se odlišuje od ostatních),
- úpadek (zhoršení kvality, rozhodnutí, zda událost oživit, nebo ji zrušit),
- revival (nová image, přilákání zákazníků i aktérů).

1.2 Živá kultura

Heřmanová a Chromý (2009, s. 275) za živou kulturu považují probíhající akce či aktivity amatérských či profesionálních jednotlivců nebo souborů v hudební, taneční, divadelní, výtvarné, literární oblasti, ve formě nejrůznějších přehlídek, soutěží, prezentací. Živá kultura není ničím nahraditelná, z důvodu pestrosti projevů, obrovské četnosti, vícežánrovosti, také zprostředkovává určité sociální a místní hodnoty zejména slouží jako nástroj k relaxaci a seberealizaci.

1.2.1 Sborový zpěv

S omezenými možnostmi trávení volného času ve venkovských oblastech představují sbory důležitou alternativu ke sportovním týmům, hospodám, klubům a kostelům. Zpěv ve sborech dává prostor pro socializaci umožňující setkávání lidí, kteří by se jinak nesetkali a pomáhá členům upevnit jejich vztahy se známými a přáteli. Také najít nové způsoby sounáležitosti s jejich komunitou, obzvláště ve venkovských oblastech jsou takové vztahy důležité. Venkovské sbory mají tendenci být velmi uvolněné umělecké sdružení lidí, případně dětí, cílem účasti pro většinu členů je naučit se novým dovednostem a užít si večer, jedna z fantastických věcí na tom je společenská a kulturní účast. I když mluvíme o společné aktivitě, přesto evokuje k individuálnímu vyjádření. Zpěv je vyjádření duše více než cokoliv jiného, kdy hudebníci mísí různé styly a vlivy, které vedou k novým pěveckým dovednostem, ke zlepšení schopností číst hudbu a sebevědomí. (Driscoll, Smith a Nichols, 2017, s. 33, 40-42)

Ve sborech se trvale projevuje přítomnost pohlaví, rozeznáváme sbory dětské, ženské, mužské a smíšené. Mnoho pěveckých sborů osob stejného pohlaví fungují na vysoké úrovni. Spousta mužů a žen ve sboru považují sborový zpěv důležitý v oblasti sociální, vzdělávací, osobní a inspirativní. Členové mužských sborů vnímají výhody zpěvu jinak než členové ženských sborů, pro členky ženských sborů jsou zásadní sdílení znalostí, pocit pohodlí a

vzájemné důvěry. Zásadním problémem sboru je, když to začnou brát příliš vážně. (Driscoll, Smith a Nichols, 2017, s. 41-42)

1.2.2 Lidová kultura

Lidová kultura v minulosti byla významným zdrojem národní kultury a tradic. Od 18. století byla lidová kultura označována jako venkovská kultura. Dnes je vnímána jako výtvoř profesionálních i neprofesionálních tvůrců. Významným znakem tvůrců je zachování si anonymity, nositelem většinou je osoba, která se účastnila výrobního procesu. Dnešní situace v oblasti lidové kultury není dostatečně zajištěna, tak pozornost odborníků a laiků se upírá k oživení lidových tradic, zejména duchovních. Nejčastější tradice a zvyky, které se dodržují už dlouhou dobu se považují stavění máje, pálení čarodějnic, vystavování jesliček a již upadající zvyk obchůzky Mikuláše, čerta a anděla. (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 27-30; Heřmanová a Chromý, 2009, s. 280)

Lidovou kulturu je třeba chápat jako součást celkové kultury v určitém období. Její projevy jsou významnými prvky historické paměti každého území, které se přenášejí z generace na generaci. Mezi hmotné artefakty patří dřevěné hračky, podmalby na skle, keramické výrobky, šperky, malovaný nábytek, textilní či proutěné výrobky, hudební nástroje a oděvy. Jako další projevy zahrnuje lidovou slovesnost, tanec, hudbu, hry, obyčeje a zvyky. Mohou se projevit i v malířství, sochařství a architektuře. (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 27-28, Heřmanová a Chromý, 2009, s. 280)

Nejčastěji bývá reprodukována prostřednictvím nejrůznějších folklorních sdružení, festivalů a cimbálových muzik, amatérských divadel. Celkový počet profesionálních divadelních představení klesá, kromě loutkových představení, baletu a představení pro děti a mládež. Neprofesionální umělecké aktivity provozují aktéři ve svém volném čase, patří sem dětské taneční aktivity, scénický tanec, folklorní tanec, amatérský film a video, uměleckou fotografii, pantomimu, loutkoherectví, ochotnické divadelnictví, sborový zpěv, dechovou hudbu, výtvarné aktivity a lidová řemesla. (Heřmanová a Chromý, 2009, s. 275-278)

V oblasti ochrany a zachování tradiční lidové kultury patří mezi stěžejní aktéry v České republice Ministerstvo kultury České republiky a Národní ústav lidové kultury, který je příspěvkovou organizací řízen přímo Ministerstvem kultury ČR. (NÚLK, 2017)

1.2.3 Lokální a místní kultura

Lokální veřejný život je nutná podmínka pro existenci místní komunity, protože spojuje a vytváří společná témata vedoucí ke kolektivním jednáním. Obchod, školka, škola, hospoda nebo tělocvična patří mezi nejzákladnější služby k uspokojování důležitých potřeb místních občanů. Postupem času služby skomírají a nemusí přispívat k místnímu veřejnému životu. Nejmenší obce zpravidla nebývají vybavené ani jednou službou, proto poskytují jen malý počet kulturních aktivit. Až obce s počtem zhruba 2 000 obyvatel bývají plně vybaveny, s tím je spojená i vyšší nabídka pracovních příležitostí a možností na rozvojové aktivity. Funkci tvorby místního veřejného dění mají na starosti lokální občanská sdružení a spolky, které poskytují občanům služby a nejrůznější příležitosti k trávení volného času. V každé obci existuje minimálně jeden spolek. Místní spolky a sdružení se často stávají organizátorem místních slavností, plesů a zábav pro všechny obyvatele dané obce či okolních. Tím udržují i blízký vztah s danou samosprávou. (Bernard, 2011, s. 141-143, 146, 149)

Lokální kultura je vázána na dané místo a má nějakou historickou tradici pro členy určitého lokálního společenství. Lze ji definovat jako kulturu a její složky v prostorově omezeném rámci a čase. V současné společnosti je do značné míry závislá na specifických sociálních parametrech každé obce, kterými jsou celková vzdělanost, hodnoty místních obyvatel, tradice, historie, hmotné kulturní dědictví v podobě nemovitých památek, jinak řečeno na kvalitě sociálního prostředí dané lokality. (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 63, 82)

Typickým znakem pro lidovou kulturu je folklór a zvyklosti. Folklór byl původně označován jako souhrn lidové moudrosti, ale dnes představuje soubor lidových výtvorů a aktivit, které se zachovaly na určitém území po předcích a vznikaly na základě dřívějších pracovních a obřadních zvyklostí. Tyto výtvořky a aktivity zahrnují především říkanky, lidové písničky, balady, zvyky, lidová řemesla, hudební a taneční projevy. Zvyklosti představují časté opakování stejného chování nebo jednání, které se stává charakteristické pro určitou skupinu lidí. Zvyklosti mohou být lidové, vycházející z původní lidové kultury, a moderní (např. vítání občánků, poslech populární hudby). (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 64)

Heřmanová s Černou (2016) tvrdí, že lokální kultura úzce souvisí s místní kulturou, ale bývá často zaměňována. Místní kultura definuje lokální specifika společenského a kulturního života v daném místě zahrnující pouze její nehmotné prvky.

2 ROLE ŽIVÉ KULTURY V ROZVOJI REGIONŮ, KVALITY ŽIVOTA A PODPORY REGIONÁLNÍ IDENTITY

Kultura má nezastupitelnou úlohu při rozvoji venkovských regionů. Žádné prostředí není stejné, neboť každá oblast má své specifické zvyky, tradice a obyčeje, to vede k jedinečnosti a originalitě každého prostředí. Pro řízení venkovských obcí jsou důležité sociální vazby a sociální struktura.

2.1 Kulturní region

Regionální kulturu nebo kulturní region celkově lze obtížně definovat z důvodu odlišnosti od jiných regionálních kultur, ale zejména i její vztah k určitému konkrétnímu regionu. Konkrétní území není možné přesně určit, neboť region mají mnohvrstevnatost kulturních otisků od předků. Kulturní region lze chápat jako časoprostorový průnik minulých a současných společenství s jejich kulturami. Kulturní region, ve kterém se vyskytují konkrétní specifické kulturní prvky a jevy obsahující prvky tradiční, lidové, populární, masové a jiné kultury. Regionálně odlišné podmínky života s regionálními rozdíly v sociálních strukturách obyvatelstva způsobují vznik socializačního procesu, během kterého se upřesňuje pocit příslušnosti k určitému území, znám pod pojmem pocit regionální identity. (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 113-114)

Stejně jako u kultury je identita závislá na interakci, způsob života společnosti formuje její kulturu, která následně i její identitu. Kultura je základem identity jedince a slouží k přenosu informací mezi generacemi, která jedinci poskytuje pocit sounáležitosti, účelu, sociální podpory a vlastních hodnot. Prostor, čas a infrastruktura hrají zásadní roli umožňující sociální interakce, které znamenají náklady na lidi, materiál, energii a informační toky. Tam kde infrastruktura neexistuje, občané neintegrují a v důsledku toho je velmi vysoká úroveň chudoby. (April, 2018, s. 9, 50-52; Mertová, 2014, s. 7)

2.2 Vymezení venkova a jeho rozvoj

Venkovské obce tvoří zhruba 71 % až 81 % rozlohy České republiky. Venkovské obce jsou geografický pojem, bývají vymezovány na základě počtu a hustoty obyvatel. Venkovem se označuje obec, která má méně než 2000 obyvatel (venkovské sídlo) a krajina v jeho okolí. Při rozvoji venkovských obcí jsou klíčovým faktorem přítomné vnitřní rozvojové potenciály, bez jejich využití nelze dosáhnout udržitelného rozvoje. Vychází také z předpokladu zapojení lokálních aktérů do využívání vnitřního potenciálu venkovských obcí.

Do úvah o vnitřním potenciálu a rozvoji je potřeba zapojit i obyvatele. Za úspěšně rozvinutou venkovskou obec se považuje takové sídlo, které má dostatečné ekonomické příležitosti, dobré dopravní napojení, dostatečnou vybavenost službami, rozvinuté kulturní i sportovní dění a je atraktivní s nabízející udržitelností životního prostředí. (Bernard, 2011, s. 16-21; Kadeřábková a Peková, 2012, s. 69)

Jak uvádí Bernard (2011, s. 129) při rozvoji venkova svou roli mají jednotlivé faktory:

- polohové faktory (např. dostupnost do měst),
- historické faktory (historická specifika, např. vysídlení obyvatelstva, zařazení obce do střediskové soustavy obcí),
- ekonomické faktory (např. regionální ekonomická situace),
- institucionální vlivy (priority a nástroje regionální politiky, činnost krajských úřadů)
- vnitřní rozvojové potenciály.

Do venkovských oblastí se převážně koncentrují podniky využívající lokální přírodní zdroje, tedy zemědělská produkce, lesnictví, dřevozpracující průmysl. Služby jsou zastoupeny v menší intenzitě sloužící k uspokojování základních potřeb občanů. Významnou úlohu sehráli v rozvoji venkovských sídel i místní školy, které jsou významným vzdělávacím a kulturním místem. Pro sociální život by měla být škola důležitým komunikačním centrem. Prostřednictvím různých aktivit venkovských škol dochází k posilování lokální identity, rozvoji místních tradic a spoluvytváření nových občanských vztahů a hodnot. Jediným místem pro setkávání obyvatel je hospoda, důležitá je především ve zprostředkování informací. (Bernard, 2011, s. 133; Kadeřábková a Peková, 2012, s. 74-75)

Pospěch (2014, s. 62-63) používá pro vymezení venkova mezinárodně uznávanou OECD, která vychází z hustoty obyvatelstva. Při hustotě nižší než 150 obyv./km² se jedná o venkovský region. Podle velikosti podílu venkovského obyvatelstva se rozlišují 3 typy regionů:

- Převážně venkovský region – podíl venkovského obyvatelstva > než 50 %
- Přejídný region – podíl venkovského obyvatelstva je v rozmezí 15-50 %
- Převážně městský region – podíl venkovského obyvatelstva < 15%

2.3 Role obcí v rozvoji území a místní kultury

Každá obec disponuje vlastní samosprávou. Obce pečují o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a chrání veřejný zájem. Na svém území zajišťuje oblast kultury sama, které podporují ze svých rozpočtů, některé zřizují kulturní instituce, knihovny, muzea. Obce ve své samostatné působnosti realizují kulturní aktivity, které financují a propagují prostřednictvím kulturních akcí. Různé místní spolky a sdružení se také podílí na kulturním životě obce a organizují kulturní akce. (Bernard, 2011, s. 151; Podkladová studie ke státní kulturní politice na léta 2009–2014, s. 10; Ponikelský, 2011, s. 78)

V malých obcích mívá starosta s občany velmi intenzivní a silné vztahy, zatímco ve velké obci bývají vzájemné vztahy spíše slabé. Protože starostové malých obcí jsou v denním kontaktu s občany, ať už formálně nebo neformálně, na rozdíl od velkých obcí. Starostové malých obcí znají i lépe aktuální problémy a dění v obci, které se dozvědí přímo od občanů. Velkou nevýhodou bývá, že občané nerozlišují úřední hodiny a jeho osobní volno. Významným zdrojem pro získávání informací je existence kulturních domů sokoloven, sportovišť a také hospod, kde se shromažďují lidé. V obcích, kde chybí vhodné prostory pro pořádání kulturních, sportovních a společenských akcí je vyšší nespokojenost občanů, kvůli omezenému sociálnímu životu. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 73-74)

2.4 Formy podpory kulturních služeb

V praxi se můžeme setkat s celou řadou forem podpory veřejných kulturních služeb, například od obcí, měst, sdružení obcí, krajů a státu. Rozdělujeme je na ekonomickou podporu a mimoekonomickou podporu. (Opletalová, 2015, s. 95)

Podle Opletalové (2015, s. 96) ekonomická podpora vytváří předpoklad pro tvorbu a poskytování veřejných kulturních služeb. Rozlišujeme dvě formy ekonomické podpory, a to finanční a nefinanční. Do finanční podpory patří:

- budování, provozování, údržba a modernizace specifické infrastruktury sloužící kulturním službám,
- zakládání a financování kulturních institucí, především příspěvkových organizací,
- finanční a jiné hmotné spoluúčasti na projektech formou spoluprádatelství,
- financování služeb poskytovaných jinými subjekty (spolky, fyzickými osobami, kulturními institucemi),

- nákup kulturních statků a služeb od spolků, uměleckých institucí, fyzických a právnických osob.

Do nefinanční podpory patří:

- zvýhodněné podmínky pronájmu prostor,
- bezúplatná propagace veřejných kulturních služeb.

Mimeoekonomická podpora kulturních služeb je založena na podpoře programové, informační a ideové. Spočívá v:

- zakotvení kultury a její podpory v rozvojové strategii,
- poskytování záštity kulturním projektům,
- bezplatné poskytování informací a poradenství poskytovatelům služeb,
- výchově, vzdělávání a oceňování pracovních sil,
- koordinaci a podpoře kulturních aktivit. (Opletalová, 2015, s. 96)

2.5 Financování kultury

Ministerstvo kultury je hlavním orgánem na podporu kultury. Na starosti má hlavně správu fondů a pečuje o kulturní památky, umění, kulturní služby, také tištěná média v oblasti kultury. Část nákladů na kulturu financuje příslušný spotřebitel, tedy občan, a zbylá část výdajů pochází z veřejných rozpočtů. Žádné kulturní aktivity v oblasti kultury se neobejdou bez příspěvku či dotace z rozpočtů nebo bez příspěvní veřejné správy. Obce na financování kultury poskytují v podobě finanční podpory (příspěvku) nebo dotace zhruba 4-5 % z celkových výdajů. (Bagárová Grzywa, 2000; Káňa, 2014, s. 235-236)

Plnění jednotlivých úkolů týkající se kultury vyplývají ze samosprávy vyžadující finanční prostředky, které jsou vždy ve vztahu k potřebám omezené. Součástí je i hledání dalších možných finančních zdrojů, například v rámci nedaňových příjmů i efektivnější hospodaření s majetkem. Každý, kdo hospodář s finančním majetkem musí mít i vlastní rozpočet. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 231-232)

Pro financování kultury se rozlišují dvě formy podpory, tabulka 1 zobrazuje jednotlivé formy podpor:

Tabulka 1: Formy veřejných podpor [Zdroj: Komparace systémů finanční podpory kultury v ČR s vybranými vyspělými státy, 2008; Škarabelová, 2007, s. 37; vlastní zpracování]

Přímá podpora	Nepřímá podpora
➤ financování z veřejných rozpočtů	➤ daňové úlevy
➤ poskytování dotací a darů	➤ sociální podpora
➤ příjmy z vlastní činnosti	
➤ veřejné sbírky	

3 KULTURNÍ POLITIKA ČR A VYBRANÝCH KRAJŮ ČR

Kulturní politika je považována za postoj státu ke kultuře prostřednictvím vizí a cílů. Neboť smyslem je rozvíjet svobodný, bohatý, pestrý a zajímavý kulturní život všech občanů žijící na území České republiky. Jelikož diplomová práce se zaměřuje na území MAS Moravská brána, je relevantní se zabývat kulturní politikou Olomouckého kraje a následně k porovnání i s kulturní politikou Zlínského kraje.

3.1 Kulturní politika

Státní kulturní politika v kontextu národním i mezinárodním vyjadřuje politický program vlády v oblasti kultury s vazbou na ostatní rezortní politiky. Je považována za institucionální oblast, kdy vláda rozhodne, co v kultuře bude dělat či nebude, ale současně by měla přispívat ke zlepšení kultury. Za zlomový rok ve vývoji kulturní politiky České republiky se považuje rok 1989, a to v souvislosti s prvním koncepčním dokumentem pro kulturní politiku s prioritou zachování přírodního a kulturního dědictví, ochrany kulturních hodnot, veřejných knihoven, také podpořit znevýhodněné skupiny obyvatel na kulturním životě. Ale Nekolný za první strategický dokument v oblasti kultury považuje přijatý vládou v roce 1996 pod názvem Kulturní politika, s následnou modifikací v roce 2001. Kulturní politika ČR v současné době je formována v kontextu členství v Evropské unii. V systému veřejné správy ČR je rozdělena do dvou úrovní, která kulturu koncepčně řídí prostřednictvím vizí, cílů, priorit v souladu s vytvořenými zásadami a nástroji pro jejich naplnění. Na úrovni státu se jedná o zastřešující koncepci kulturních politik tvořených na regionální či lokální úrovni. (Tittelbachová, 2011, str. 130; Rosenstein, 2018; Nekolný, 2014, s. 17)

„Kulturní politika státu z ekonomického hlediska vyjadřuje míru jeho vlivu při zajišťování a ovlivňování jak produkce, tak spotřeby kulturních statků.“ (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 413) Stát při realizaci podpory kultury rozlišuje 4 základní modely:

- Ulehčovatel,
- Patron,
- Architekt,
- Konstruktor.

V modelu Ulehčovatel vláda podporuje zejména amatérské umělecké i méně profesionální organizace tím, že klade důraz na činnost jejich organizace. Předností je různorodost příjmů

organizace, z vlastní činnosti, z darů od sponzorů a z úlev na daních, nevýhodou je rozhodující vliv státu na jejich fungování. V modelu Patron vláda svůj vliv uplatňuje prostřednictvím nezávislých uměleckých rad. Podpora je zaměřena na podporu kulturních produktů. Třetím modelem je model Architekt, kdy kulturní organizace (umělecké svazy, spolky, sdružení) jsou podporovány přímo z Ministerstva kultury a jiných ministerstev. Poslední model Konstrukér je označován jako extrém, protože vláda v něm vystupuje jako vlastník všech uměleckých produkcí. Podmínkou je členství v uměleckých svazech. Uplatňuje se hlavně v totalitních režimech, protože si vláda podržuje uměleckou tvorbu. (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 413-414)

Petrová (s. 2) říká, že kulturní politika by měla:

- respektovat identitu a podporovat kulturní diverzity,
- respektovat svobodu projevu, názoru a shromažďování,
- podporovat kreativitu,
- podporovat účast na kultuře.

Kulturní politika se nachází v univerzálních koncepcích i v koncepcích rozvoje cestovního ruchu, podpory a rozvoje kultury, podpory památkové péče a muzejnictví. Předmětem zjištění bylo najít postavení kultury jako cíl rozvoje, nebo jako prostředek k rozvoji jiných oblastí. Kultura v koncepčních materiálech ve SWOT analýzách většinou má místo v silných stránkách, své místo zaujímá i v rozvojovém potenciálu kraje. Na rozdíl od univerzálních dokumentů připisují programy cestovního ruchu větší význam kultuře díky významným osobnostem, živé kultuře přisuzují stejný význam jako kulturnímu dědictví. Slabou stránkou kultury je špatný stav movitého kulturního dědictví, nedostatečné využití, chybějící kulturní infrastruktura, nedostatečná nabídka kulturních služeb. Podstatným problémem a zároveň velkou příležitostí je velký rozsah málo využitého kulturního potenciálu. Hrozbou je pokles pracovních sil v oblastech kultury. (Postavení kultury v koncepčních materiálech krajů ČR, © 2021, s. 4-6)

3.2 Kulturní politika Olomouckého kraje

Jelikož diplomová práce se zaměřuje na území MAS Moravská brána, je relevantní se zabývat kulturní politikou Olomouckého kraje.

Základním koncepčním dokumentem na území Olomouckého kraje je Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje 2021-2027 s výhledem do roku 2030. Hlavním posláním je sdílet dlouhodobé vize a cíle, rozvojové priority s obyvateli Olomouckého kraje, aby co nejúčinněji přispívaly k vyváženému a udržitelnému rozvoji. Také zdůrazňuje podporu pro zvýšení dynamiky ekonomického rozvoje, pro rozvoj podnikání, inovací a komercializace a výsledků výzkumu a vývoje. Důraz je kladen nejen na posílení inovačního systému, ale i na vzdělávání, rozvoj kompetencí a dovedností obyvatel pro trh práce. Dokument tvoří analytická a návrhová část, obsahuje celkem 50 témat, které jsou členěné do 7 tematických kapitol, zahrnující dlouhodobé priority a strategické cíle jsou řešeny prostřednictvím jednotlivých rozvojových aktivit. Rozdělení tematických kapitol:

- 1. Obyvatelstvo,
- 2. Ekonomika, trh práce a vzdělávání,
- 3. Doprava,
- 4. Životní prostředí a technická infrastruktura,
- 5. Zdravotnictví a sociální služby,
- 6. Kultura, sport a cestovní ruch,
- 7. Veřejná správa, bezpečnost a řízení rozvoje. (Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, © 2021)

Významným dokumentem v oblasti kultury je zpracovaná Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2017–2020, která vznikla spoluprací zapojených partnerů, podíleli se např. odbor školství, sportu a kultury pro oblast kultury i památkové péče, odbor strategického rozvoje kraje, pracovní skupina pod vedením hejtmána, ředitelé příspěvkových organizací zřízených Olomouckým krajem v oblasti kultury a členové Komise pro kulturu a památkovou péči. Její platnost není jistá, protože jiný dokument není k dispozici, proto lze polemizovat, zda už skončila nebo ne. Cílem je efektivně přispívat k zachování a obnově kulturních památek a zlepšovat vztahy občanů ke kulturnímu dědictví. (Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2017-2020, © 2021)

Podle Strategické mapy Ministerstva kultury (2019) dalšími platnými dokumenty na území Olomouckého kraje jsou:

- Státní kulturní politika na léta 2015–2020 s výhledem do roku 2025,
- Koncepce rozvoje knihoven na léta 2016–2020 s výhledem do roku 2025,
- Koncepce rozvoje muzejnictví v ČR 2015–2020 s výhledem do roku 2025,
- Strategie podpory využití potenciálu kulturního dědictví 2014+,
- Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na období 2016–2020 s výhledem do roku 2025,
- Koncepti podpory umění v ČR na léta 2015–2020 s výhledem do roku 2025,
- Koncepce památkové péče v České republice na léta 2017–2020 s výhledem do roku 2025.

3.3 Kulturní politika Zlínského kraje

Základní strategické rozvojové dokumenty vychází ze zákona o podpoře regionálního rozvoje (zákon č. 248/2000 Sb.). Hierarchicky nejvýše postavený je základní dokument Strategie rozvoje Zlínského kraje pro období do roku 2030, navazuje na Strategii rozvoje Zlínského kraje 2009-2020. Dokument po roce 2020 přináší zjednodušení struktury základních koncepčních dokumentů a nové trendy v oblasti implementace chytrých řešení do všech oblastí lidské činnosti, nových územních přístupů v oblasti evropské integrace s důrazem na novou kohezní politiku EU. Struktura strategie je rozdělena na tři tematické pilíře, každý z nich má několik specifických cílů, které jsou průběžně naplňovány konkrétními rozvojovými aktivitami. (Strategie rozvoje Zlínského kraje 2030, © 2021)

Další strategický dokument se věnuje výhradně oblasti kultury, známá pod názvem Koncepce rozvoje místní kultury Zlínského kraje na léta 2014-2024, obsahově i metodicky navazuje na předchozí Koncepti rozvoje místní kultury Zlínského kraje 2009-2013. Prostřednictvím této koncepce Zlínský kraj vyjadřuje zájem o rozvoj místní kultury v souladu s tradicemi, folklórními tradicemi a zvyky kulturního dědictví. Také reaguje na okolní podmínky, především rozvojem spoluprací aktérů místní kultury a obcí v podobě místních akčních skupin. (Koncepce rozvoje místní kultury ve Zlínském kraji na léta 2014-2024, © 2021)

Zlínský kraj při tvorbě koncepčních dokumentů odděluje oblast kultury od památkové péče. Touto oblastí se zabývá Koncepce účinnější podpory památkové péče ve Zlínském kraji, která byla aktualizována v roce 2016. Cílem památkové péče je uchovat specifickou součást

kulturního bohatství, pokud možno v původním stavu a v původním prostředí pro následující generace. Památkový fond tvoří jednu z nejvýznamnějších částí kulturního bohatství, jehož přínos plyne z historických, uměleckých, památkových, estetických hodnot, nelze opomenout ani důvod ekonomický ve spojení s cestovním ruchem. (Koncepce účinnější podpory památkové péče ve Zlínském kraji, 2016)

Na území Zlínského kraje jsou taktéž platné další koncepce, těmi jsou Koncepce účinnější péče o tradiční rukodělnou výrobu ve Zlínském kraji na léta 2018-2025 a Koncepce rozvoje organizací Zlínského kraje v oblasti kultury pro období let 2015-2024. Dále platí i dokument s názvem Financování kultury a zachování dědictví ve Zlínském kraji do roku 2023.

4 ÚLOHA AKTÉRŮ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE V ROZVOJI ÚZEMÍ A MÍSTNÍ KULTURY

Na kulturním rozvoji venkovských regionů se podílí celá řada místních aktérů. Každá skupina má svou specifickou úlohu v rozvoji místní kultury. Jejich partnerství spočívá ve spolupráci a koordinaci pořádání kulturních akcí a zároveň i na financování těchto akcí. Neziskové organizace jsou často subjekty spolupracující se soukromým sektorem, které v regionech udržují kulturní život a podílejí se i na aktivitách v jiných oblastech.

4.1 Partnerství a jeho význam v rozvoji

Pojem partnerství se používá v mnoha kontextech. Především je partnerství chápáno jako forma spolupráce, která usnadňuje zajišťování veřejných statků a dosahování určitých cílů, aby byly realizovány co nejefektivněji s dosažením většího výstupu, než kdyby každý subjekt usiloval o dané cíle sám. Nedílnou součástí je též přenášení inovací a nových technologií, které lze využít v jednotlivých aktivitách. Podpora partnerství přináší i zvyšování kulturní sounáležitosti jednotlivých aktérů v budování vztahu k danému místu, dokonce i ke snižování negativních postojů k některým sociálním skupinám a napomáhá budování vzájemné tolerance. Základním principem je zapojení do spolupráce jednotlivé aktéry soukromého a veřejného sektoru s možností začlenění i občanů do rozhodování a realizaci rozvojových aktivit. Spolupráce veřejnosti s experty se objevuje při přípravě rozvojových dokumentů dané lokality. Aktéři mezi sebou mají vztah založený na formálních i neformálních vztazích. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 161-163, 167, 174, 178)

V posledních letech se setkáváme s permanentním růstem tlaku veřejnosti na stále větší rozsah i kvalitu veřejných služeb. Zapojením spolupráce se soukromým a občanským sektorem zabezpečíme větší rozsah služeb, než kdyby je zajišťovala veřejná správa sama. Zapojení široké občanské společnosti do rozhodování povede ke zvýšení kvality poskytovaných veřejných služeb ve smyslu větší cílenosti a adekvátnosti ke specifickým potřebám místních obyvatel, tím i uspokojíme široký rozsah potřeb jednotlivých sociálních skupin. Spolupráce se týká především v oblastech sociálních služeb, kultury, vzdělávání. Se soukromým sektorem spolupracují při vybudování sportovních center, parkovišť a při infrastruktuře. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 164-166)

4.2 Aktéři územní spolupráce

Pro regionální rozvoj je klíčovou otázkou základní institucionální a partnerský rámec. Nutné je rozlišit mezi jednotlivými aktéry jejich vzájemné vztahy, práva, povinnosti a respektovat sociální a ekologické důsledky jejich chování a rozhodnutí. Spolupráce aktérů z různých sektorů je motivována rozdílnými předpoklady pro poskytování služeb, dochází také k většímu využití silných stránek a eliminaci slabých stránek. Významní aktéři mají dostatek lidských a finančních kapacit pro podporu rozvoje svého území, ale menší aktéry to limituje. Za menší aktéry jsou považované malé obce, organizace zřizované obcí, neziskové organizace, drobní podnikatelé, místní akční skupiny a občané, pro které je spolupráce klíčovou příležitostí pro zlepšení vlastní situace. Tím, že se občané zajímají o dění ve svých obcích se předpokládá i aktivní účast na rozvoji území. Pozitivní přístup občanů odráží jejich spokojenost se způsobem života v obci. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 35, 70; Binek a Galvasová, 2011, s. 32-34)

Binek a Galvasová (2011, s. 32-33) u aktérů rozvoje rozlišuje:

- podílejší se (shareholders) – subjekty zapojené do procesu řešení či přípravy (obce, podnikatelé, spolupracující obce),
- zainteresovaní (stakeholders) – subjekty, na které bude aktivita působit (občané, návštěvníci),
- dotčení (placeholders) – subjekty, v jejichž území se aktivita realizuje.

4.3 Aktéři místní kultury

Patočka, Heřmanová (2008, s. 82-83) mluví o sociálních aktérech, kterými rozumí nositele, iniciátory a realizátory určité činnosti. Obvykle jde o jedince nebo nejružnější sociální uskupení, které reprezentují zájmy významné části obyvatel. Mohou to být zástupci obcí, různá sdružení, chataři a chalupáři, místní umělci, instituce veřejné správy, nezisková organizace. Významnou roli hrají solitéři, osoby schopné do značné míry ovlivnit chování a smýšlení ostatních lidí lokálního společenství, aby se nadchli pro určitý cíl, zájem. Typickými aktivními lokálními aktéry v oblasti společenského života a místní kultury jsou zájmové organizace (např. zahrádkáři, myslivci, chovatelé, včelaři, sběratelé, modeláři), dále místní tělovýchovná jednota, místní ochotnický spolek. Nejtradičnějším aktérem na poli kultury bývají sdružení dobrovolných hasičů. Mezi další významné lokální aktéry počítá

zájmové kroužky, taneční, pěvecké či divadelní amatérské soubory, které usilují o zachování i obnovení místních tradic a povznesení lokálního kulturního života.

4.4 Nezisková a soukromá sféra

Neziskové organizace jsou nedílnou součástí dané komunity, kde pomáhá veřejné správě účinně řešit problémy a úkoly, svými aktivitami přispívá k efektivnějšímu zajišťování veřejných služeb a větší spokojenosti občanů tím, že poskytuje služby v oblastech nedostatečně či neefektivně pokrytých veřejnou správou. Bývají iniciátory aktivit týkající se sociální, vzdělávací a kulturní oblasti, rovněž se účastní aktivit ochrany životního prostředí a ochrany kulturního dědictví, které mohou vykonávat samostatně, nebo ve spolupráci s dalšími organizacemi různých sektorů. Aktivity těchto organizací odrážejí skutečné potřeby dané komunity, protože mnohdy disponují přesnějšími informacemi než veřejná správa. Dokážou pojmenovat problém, naznačit cestu k řešení, přinášet zcela nové podněty a mnohdy poskytnout také organizační zkušenosti a schopnosti. Výhodou je individualizovaný přístup k řešení vzniklých problémů s aplikací alternativních řešení. Tyto nové postupy a metody se mohou stát inspirací pro zahrnutí do vlastních metod veřejné správy. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 178-182)

Potenciál rozvíjení partnerství s neziskovým sektorem je zatím ještě nedostatečně rozvinut. Hlavním důvodem je nedostatek důvěry ve společné aktivity, začínají se objevovat pouze spolupráce se soukromým sektorem. Ty nemusí být jen z finančního aspektu, ale pouze ve formě konzultací či poradenství. Soukromý sektor je hlavně oslovován v oblasti vzdělávání i v rámci školení, v jiných oblastech je to spíše ojedinělé. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 174-175)

4.5 Místní akční skupina

Místní akční skupina je společenství občanů, neziskových organizací, podnikatelů a veřejné správy (obcí, svazků obcí, institucí veřejné moci), které spolupracují na rozvoji venkova, při získávání podpory z EU a dalších. „*Od roku 2004 dochází v České republice k poměrně dynamickému rozvoji těchto MAS.*“ (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 180) Místními akčními skupinami můžeme nazvat mikroregiony se specifickými potřebami nekopírující potřeby kraje, skládají se z obcí spíše venkovského prostředí, velikostně jsou omezeny na 100 000 obyvatel. Do MAS nesmí být zahrnuta obec, která má více než 25 000 obyvatel. Jsou

považovány za místní rozvojové agentury. (Tittelbachová, 2011, s. 86; Kadeřábková a Peková, 2012, s. 180)

Jejich aktivity jsou založeny na metodách Leader, proto každá aktivní MAS musí mít vytvořený strategický plán LEADER, na jehož základě určují priority pro rozvoj území. Finanční prostředky dostávají z dotačního programu na rozvoj venkova i dalších z Evropské unie nebo z programu Leader ČR. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 180-181)

Mezi základní parametry MAS patří:

- „homogenost území (často jde o spádová území větších obcí),
- počet obyvatel od 10 000 do 100 000 mimo města s počtem obyvatel větším než 25 000,
- hustota obyvatel do 150 obyv./km²,
- podíl veřejných subjektů ve skupině nesmí být více jak 50 %,
- MAS dle Programu rozvoje venkova může být obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů, občanské sdružení podle zákona č.83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, zájmové sdružení právnických osob podle § 20, písm. f) zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- členové MAS musí mít v daném mikroregionu bydliště, sídlo nebo v něm musí působit,
- MAS musí mít stanoven statut, stanovy, organizační řád, strukturu a být registrována u MV ČR,
- MAS musí projednat a schválit strategii pro území dané MAS,
- fungování metodou LEADER.“ (Obecné informace o MAS)

4.5.1 Vznik MAS

Vznik, velikost i charakteristiku území místních akčních skupin jasně definoval program Leader. V EU iniciativa LEADER byla poprvé použita v období 1991–1999. Metoda v ČR byla známá už od 90. let minulého století, ale první MAS začaly vznikat v roce 2002 v souvislosti s Programem obnovy venkova. Po našem vstupu do EU se díky podpoře Ministerstva zemědělství začaly MAS rychle rozšiřovat po celém území ČR. Pro jiné státy EU jsme díky množství a fungování MAS příkladem. Metoda Leader je primárně určena pro

venkovské oblasti s nízkou hustotou osídlení. Obce spojuje do MAS především společný zájem obecného rozvoje území nebo jsou zakládány za nějakým konkrétním účelem, například kvůli vybudování ČOV, kanalizace nebo plynofikace, ale které po dokončení úkolu spolupráci ukončí. (Šafařová a Škrabal, 2008; Skála, 2018; Místní akční skupiny, © 2009-2021)

4.5.2 Principy fungování MAS

Podle komunitně vedeného místního rozvoje v praxi ČR (2012, s. 7-8) je jedním ze základních principů fungování MAS otevřenost novým členům, kteří mají možnost do partnerství volně přistupovat a podílet se na spolurozhodování o budoucnosti daného regionu. MAS zapojují místní aktéry do různých aktivit i do přípravy podkladů pro další její činnost. Jsou tvořeny širokým partnerstvím zastupující desítky místních aktérů, tak podléhají veřejné kontrole těchto subjektů, proto je důležitá transparentnost, ke které přispívá rychlé a komplexní zveřejňování informací týkající se výběru projektů k podpoře. Po ukončení výzvy zveřejňují seznamy přijatých žádostí, včetně hodnocení a přidělené dotace. Běžně zveřejňují jejich výroční zprávy, u některých navíc kontrolovaných nezávislým účetním auditem.

4.5.3 Činnosti MAS

Cíle MAS; Venkov informační periodikum programu rozvoje venkova (2012, s.12) a Skála (2018) hovoří o obsáhlém výčtu činností, které mají MAS vykonávat. Hlavními činnostmi jsou zejména:

- realizace vzájemné prospěšné činnosti pro členy i pro veřejnost,
- naplňování principu partnerství,
- spolupráce s dalšími partnerskými sdruženími,
- otevřenost novým nápadům,
- propagace přístupu LEADER,
- podpora rozvoje občanských iniciativ na místní a regionální úrovni,
- schopnost propojit oddělené odvětví,
- podpora trvale udržitelného rozvoje,
- samostatné rozhodování a přístup k místním zdrojům,
- zajišťování potřebných finančních i dalších zdrojů k realizaci cílů,

- posílení ekonomické situace místního prostředí,
- rozvoj v oblasti cestovního ruchu,
- kontrola provádění projektů,
- hodnocení a monitorování strategie,
- zlepšení kvality života místních obyvatel,
- péče, ochrana a obnova krajiny, životního prostředí a přírody,
- péče o venkov,
- informování veřejnosti,
- poskytovat konzultace a poradenství,
- pomoc školám na svém území při realizaci místních akčních plánů vzdělávání.

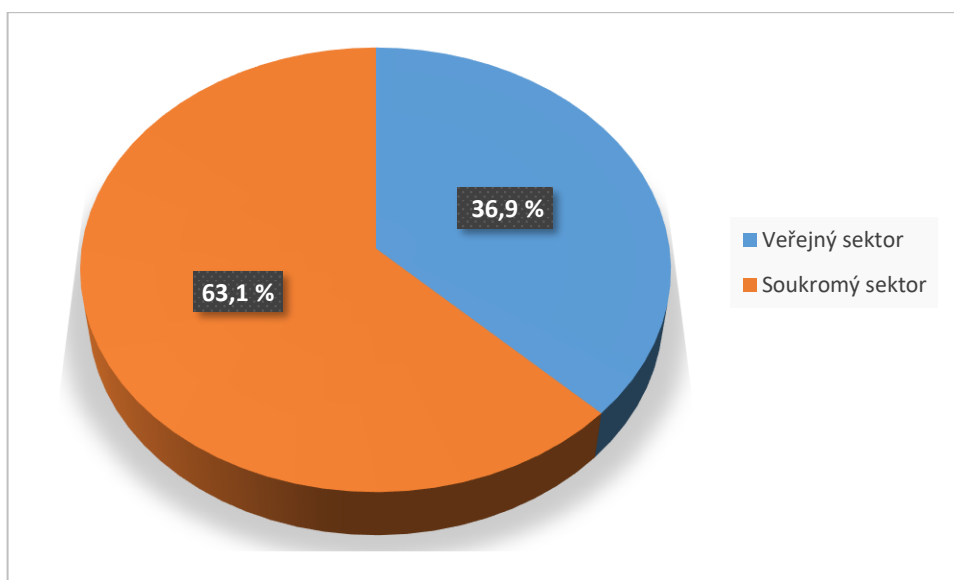
II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 MAS MORAVSKÁ BRÁNA – ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Místní akční skupina Moravská brána je zapsaný spolek s členskou základnou tvořící 31 obcí, místní podnikatelé a nestátní neziskové organizace. V současné době má MAS 84 členů, z toho 31 zástupců veřejného sektoru a 53 zástupců soukromého sektoru. Další rozšíření členské základny není možné z důvodu sousedství s okolními MAS a s územím vojenského újezdu Libavá. Působí na území tří mikroregionů Lipensko, Pobečví a Záhoří-Helfštýn, které tvoří její základní kostru. (Členové MAS, © 2021; MAS Moravská brána, © 2021)

Členská základna je rozdělena na 7 zájmových skupin:

- obce – 31 členů,
- vzdělávací a sociální subjekty – 4 členové,
- spolky – 31 členů,
- církve – 1 člen,
- podnikatelé a zemědělci – 10 členů,
- fyzické osoby nepodnikající – 7 členů. (Členové MAS, © 2021)

Graf 1: Poměr zastoupení aktérů veřejného a soukromého sektoru k roku 2021 v % [Zdroj: vlastní zpracování]

Jejich vizí je silný, prosperující a konkurenceschopný region založený na přírodním potenciálu a kulturním dědictví předcházejících generací, který vyplynul z názorů jednotlivých aktérů. Chtějí dosáhnout zajímavé hospodářské lokality s novými pracovními

příležitostmi postavenými na malém a středním podnikání, posílení místní zemědělské produkce a zavedení nových technologií do průmyslu a služeb. Cesta k naplnění vize se skládá z mnoha kroků napomáhající ke zlepšení úrovně vybavenosti, vzhledu obcí a k zachování přírodního a kulturního dědictví, dokonce i k pestré a bohaté nabídce kulturních, sportovních a společenských akcí. (Vize 2014-2020, © 2021)

5.1 Mikroregion Lipensko

V prosinci roku 2001 byl založen mikroregion Lipensko, který je dobrovolným svazkem 11 obcí. S více než 14 tisíci obyvateli patří mezi střední až větší mikroregiony Olomouckého kraje. Přírozeným centrem v samém srdci Moravské brány je město Lipník nad Bečvou, okolní obce jsou propojeny tradicemi historickými i kulturními. Vzhledem k tomu, že většina jsou malé obce, najdeme zde silnou návázanost na Lipník nad Bečvou v případě pracovních příležitostí, školství a zdravotnictví. Jejich aktivity jsou směřovány především do oblasti informací, kdy pořádají pravidelné porady určené k vzájemnému setkávání starostů a předávání zkušeností. Další oblastí je propagace cestovního ruchu, vydává i propagační materiály – knihu Mikroregion Lipensko, stolní kalendáře s fotografiemi. Od roku 2005 existuje mapa s cyklostezkami a cyklotrasami doplněná texty se základními informacemi, aktualizována byla v roce 2008. (Mikroregion Lipensko, © 2010; Mikroregiony v MAS, © 2021)

5.2 Mikroregion Pobečví

Mikroregion Pobečví se rozkládá 4 km od města Přerova. Vznikl jako sdružení 17 obcí v roce 1998, v současnosti je tvořen 12 obcemi, žije zde zhruba 5 tis. obyvatel. Sídlem je obec Prosenice, která sice není největší, ale je takřka uprostřed mikroregionu. Mikroregion má výborné dopravní spojení s okolím, také je zajímavý z hlediska turistiky. Prochází jím dálková cyklistická Jantarová stezka. Krajina je velmi pestrá, od rozsáhlých zemědělských lánů protékaných řekou Bečvou, až po kopcovitou část, kde se střídají pole s plochami lesů. V obcích mikroregionu Pobečví je během roku pořádána řada tradičních kulturních a společenských akcí. (Informace o mikroregionu, © 2021; Mikroregiony v MAS, © 2021)

5.3 Mikroregion Záhoří-Helštýn

Mikroregionu Záhoří–Helštýn vznikl roku 1999, od té doby je tvořen 14 obcemi. Byl vytvořen na základě toho, že se lidé chtěli setkávat, kde by mohli řešit své problémy týkající se hospodářské, sociální a kulturní oblasti. Sídlem mikroregionu je obec Soběchleby. Žije

zde více než 4,5 tisíce obyvatel. Téměř celé území je situováno v kopcovitém terénu západních Karpat, pouze v severní části zasahuje do Vněkarpatských sníženin. Jejich cílem je rozvíjet péči o památky a cestovní ruch. Najdeme zde i naučnou stezku po památkách končící na hradě Helfštýn. (O nás, © 2016; Mikroregiony v MAS, © 2021)

Obrázek 1: Území MAS Moravská brána k roku 2021 [Zdroj: Česká republika, © 2021; vlastní zpracování]

6 VÝVOJ MAS MORAVSKÁ BRÁNA

V polovině roku 2005 se začalo diskutovat o vzniku místní akční skupiny v intencích programu LEADER. Do diskusí se zapojily dva již delší dobu spolupracující mikroregiony (Záhoří-Helfštýn a Pobečví), několik obcí, aktéři z řad spolků, neziskových organizací a podnikatelů. V rámci diskusí zástupci obou mikroregionů a další zájemci jeli na exkurzi s cílem se informovat o aktivitách i činnostech od úspěšných MAS, a to do Pobeskydí a Kyjovského Slovácka. Exkurze byly přínosné, na jejich základě se všichni zainteresovaní rozhodli pokračovat dále a založit vlastní místní akční skupinu. (Historie MAS, © 2021)

V měsících říjnu a listopadu roku 2005 probíhalo několik zasedání, kde bylo definitivně rozhodnuto o vytvoření MAS Záhoří-Bečva a přistoupení obcí do území působnosti budoucí MAS. Počet zakládajících členů byl 37, z toho 18 zástupců obcí, 10 zástupců neziskových organizací, 4 zástupci podnikatelského sektoru a 6 zástupců zemědělství. Právní formu zvolili jako občanské sdružení. MAS Moravská brána vznikla oficiálně 24. 1. 2013 obnovením původní MAS Záhoří-Bečva, změna spočívala hlavně ve změně stanov (název, sídlo, zastoupení aktérů), místo dvou mikroregionů Záhoří-Helfštýn a Pobečví se přidal i třetí mikroregion Lipensko. (Historie MAS, © 2021; MAS Moravská brána, © 2021)

Po svém vzniku nejprve prováděla školení v rámci vzdělávání členů MAS a široké veřejnosti. V rámci těchto aktivit jsou prováděna školení, přednášky, workshopy, do kterých se výrazně zapojuje veřejnost, podnikatelé a neziskové organizace, kdy snahou bylo maximální aktivizace území a zapojení ostatních do rozvojového partnerství. První projekty, které realizovala jsou Sociální integrace mládeže 15–25 let a projekt v oblasti komunitního plánování sociálních služeb. (Historie MAS, © 2021)

Hlavním posláním je všestranná podpora trvale udržitelného rozvoje venkovského regionu ve prospěch obcí, neziskových organizací, spolků, podnikatelů, malých a středních podniků a dalších subjektů působících na daném území. Za cíl má přivést peníze na zlepšení života občanů s ohledem na ochranu přírody a krajiny. Klade důraz na podporu pocitu sounáležitosti s územím, proto převzala záštitu nad organizací tradičních Dožíněk, které se konají každý rok v jiné obci MAS. Sdružení vytváří a realizuje rozvojové koncepce a strategie. Podílí se i na rozvoji mezisektorové spolupráce. Aktuální činnost MAS je příprava a následná realizace Strategického plánu. (MAS Moravská brána, © 2021)

6.1 První rozšíření v období 2008–2013

V lednu 2008 byla zahájena diskuse nad úpravou stanov, které se odsouhlasily a následně byly provedeny dílčí změny. Ústředním tématem tohoto období bylo zaměření na finančně alokovanou podporu v rámci LEADER, kterou MAS čerpala prostřednictvím Programu rozvoje venkova a Státního zemědělského intervenčního fondu. V této oblasti byla úspěšná, tím získala praktické zkušenosti s administrací a řízením projektů podle principů LEADER. V roce 2012 bylo území rozšířeno o dvě nové obce – Bohuslávky a Jezernice. Dne 24. 1. 2013 došlo ke změně MAS Záhoří-Bečva na novou MAS Moravská brána. V roce 2013 došlo k poslednímu rozšíření území o město Lipník nad Bečvou, kam se přestěhovala i kancelář MAS z obce Soběchleby. Byla zahájena i příprava Strategie pro následující programové období 2014–2020. (Společně v pohybu, 2015; Historie MAS, © 2021)

6.2 Druhé rozšíření v období 2014–2015

Dále probíhá intenzivní příprava na novou Strategii pro programovací období 2014-2020. MAS vytvářela i strategii v souladu s komunitně vedeným místním rozvojem. Musela provést nutné změny vnitřních mechanismů, aby mohla žádat podporu v rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD). V procesu přípravy SCLLD byli zainteresováni všichni členové MAS Moravské brány a také další subjekty, kteří projevíly zájem o spolupráci na rozvoji regionu. Všichni partneři měli stejná práva a možnosti bez omezení se vyjádřit k dané problematice. Tento demokratický a vyvážený princip přispěl k získání dalších příznivců a zájemců o tuto problematiku. V letech 2014–2015 se MAS mimo dokončení Strategie věnovala i vlastním projektům. (Společně v pohybu, 2015; Historie MAS, © 2021)

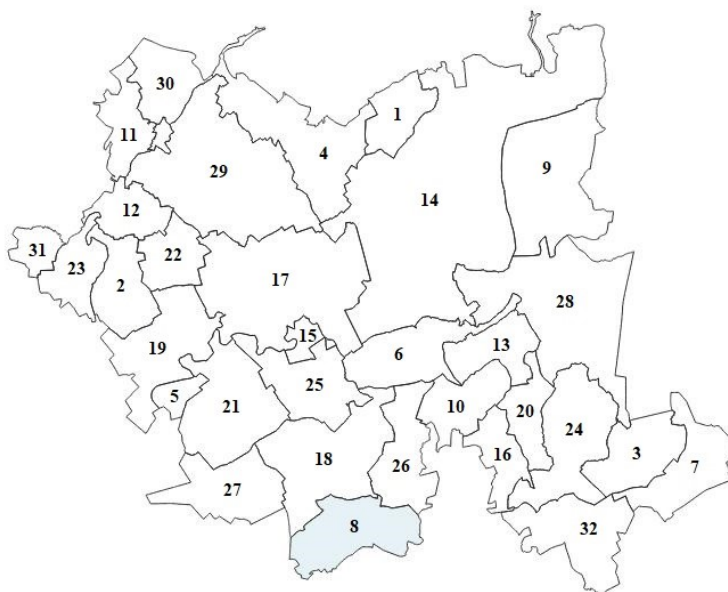
7 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMÍ

Socioekonomická analýza představuje popis základních charakteristik regionu MAS Moravská brána. Zpracovaná analýza znázorňuje podklad pro všechny další kroky, pro vypracování SWOT analýzy a k přípravě rozvojových dokumentů. Analyzuje geografickou, demografickou a sociální stránku území.

7.1 Vymezení

MAS Moravská brána se nachází v NUTS II Střední Morava, v jihovýchodním cípu Olomouckého kraje, v okrese Přerov mezi městy Přerov, Bystřice pod Hostýnem a Hranice. Nachází se na rozhraní Hané a Valašska v území Moravské Brány. Působí na území tří mikroregionů Lipensko, Pobečví a Záhoří-Helfštýn, které tvoří její základní kostru. Celková rozloha území činí 190,08 km². Jedná se o celistvé území 31 obcí s přirozeným centrem Lipníkem nad Bečvou, je definováno katastrálním územím obcí Bohuslávky, Buk, Dolní Nětčice, Dolní Újezd, Grymov, Hlinsko, Horní Nětčice, Jezernice, Kladníky, Lazníčky, Lazníky, Lhota, Lipník nad Bečvou, Oldřichov, Oprostovice, Osek nad Bečvou, Pavlovice u Přerova, Prosenice, Radotín, Radslavice, Radvanice, Sobíšky, Soběchleby, Sušice, Šišma, Tučín, Týn nad Bečvou, Veselíčko, Výkleky, Zámeštní Lhota, Žákovice. Obec Hradčany se nacházejí na územní působnosti MAS, ale nepatří mezi členy, pouze mezi členy se řadí několik subjektů z obce. (Členové MAS, © 2021; Společně v pohybu, 2015)

Obrázek 2 znázorňuje obce patřící do MAS Moravská brána, modře jsou označené i Hradčany, protože se můžeme setkat s tím, že Hradčany patří mezi členské obce.

Obrázek 2: Obce na území MAS Moravská brána k roku 2021 [Zdroj: Geoportál ČÚZK, © 2010; vlastní zpracování]

Z geografického členění leží severní částí v oblasti České vysočiny a Západních Karpat. Většina území ale spadá do Alpsko-himalájského systému, zasahujícího na území Česka převážně na střední a východní Moravě. Jižní část je situována v kopcovitém terénu Vnějších západních Karpat a součástí celku Podbeskydské pahorkatiny, dále na severu přechází do Vněkarpatských sníženin. „Ze severu oblast lemuji Oderské vrchy, z jihu Hostýnsko-vsetínská hornatina.“ (Společně v pohybu, 2015) Nadmořská výška se pohybuje okolo 300 m. n. m. dosahuje i 450 m. n. m., v nejvyšším bodě až 464,4 m. n. m. Centrální částí území protéká řeka Bečva, která je zde nejvýznamnější vodní tok. Krajina je tedy velmi pestrá – od zemědělských lánů protkaných řekou, až po kopcovitou část, kde se střídají pole s lesy. (Společně v pohybu, 2015)

Region lze charakterizovat jako venkovskou oblast s poměrně nízkou hustotou osídlení. Nepůsobí zde žádný velký zaměstnavatel, více než tři čtvrtě firem spadá do kategorie mikropodniků a pouze 13 středních podniků do 250 zaměstnanců. Většina území je využívána jako zemědělská půda, vzhledem k intenzivnímu využití půdy je potřeba větší pozornost věnovat kvalitě pitné vody, revitalizaci zeleně a diversifikaci živočišných druhů. (Společně v pohybu, 2015)

7.2 Obyvatelstvo

K 1. 1. 2021 žilo na území MAS Moravská brána 21 670 obyvatel ve 32 obcích. Všechny obce se podle počtu obyvatel řadí mezi malé obce, kromě města Lipník nad Bečvou.

Nejpočetnější skupinu tvoří zhruba dvě třetiny malých obcí do 500 obyvatel. Mezi 501-1 000 obyvateli má pouze 7 obcí. Mezi obce s největším počtem obyvatel, nad 1000 obyvatel, patří město Lipník nad Bečvou a obce Dolní Újezd, Osek nad Bečvou, Radslavice. Nejmenší počet obyvatel je naopak v obcích Oprostovice, Oldřichov, Grymov, Kladníky, Sobíšky.

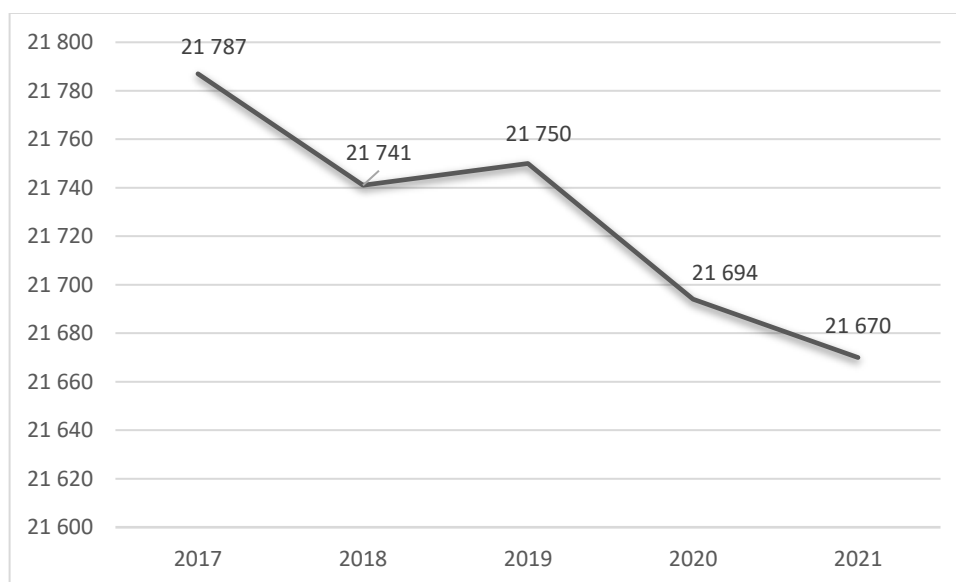
Tabulka 2: Počet obyvatel obcí v MAS Moravské bráně [Zdroj: Český statistický úřad, 2021; vlastní zpracování]

Obec	Počet obyvatel
Bohuslávky	316
Buk	371
Dolní Nětčice	245
Dolní Újezd	1 210
Grymov	156
Hlinsko	242
Horní Nětčice	212
Hradčany	314
Jezernice	664
Kladníky	151
Lazníčky	199
Lazníky	542
Lhota	320
Lipník nad Bečvou	7 953
Oldřichov	115
Oprostovice	86
Osek nad Bečvou	1 291
Pavlovice u Přerova	718
Prosenice	797
Radotín	181
Radslavice	1 151
Radvanice	286
Soběchleby	588
Sobíšky	153
Sušice	324

Tabulka 2: Pokračování Tabulky 2 [Zdroj: Český statistický úřad, 2021; vlastní zpracování]

Obec	Počet obyvatel
Šišma	219
Tučín	439
Týn nad Bečvou	835
Veselíčko	891
Výkleky	279
Zábeštní Lhota	179
Žakovice	243
Celkem	21 670

Z hlediska dlouhodobého vývoje počtu obyvatel je pro region charakteristické trvalé snižování počtu obyvatel. Do roku 2007 se počet obyvatel mírně zvyšoval, ale od tohoto roku začíná stagnace a mírný pokles. Graf č. 2 znázorňuje ve sledovaném období 2017-2021 počet obyvatel, kde je jasně patrný mírný pokles obyvatelstva, výjimku tvoří rok 2019, kdy došlo k mírnému nárůstu. Další roky ale pokračují v poklesu. Tento negativní trend vyplývá z poklesu porodnosti a výraznému stěhování převážně mladých lidí za prací.

Graf 2: Vývoj počtu obyvatel na území MAS Moravská brána [Zdroj: Český statistický úřad, 2021; vlastní zpracování]

Stejně jako ostatní venkovské oblasti v celé ČR, i území MAS Moravská brána se potýká se stárnutím obyvatelstva, vyšší nezaměstnaností z důvodu absence velkých zaměstnavatelů a odchodem mladých lidí za prací do větších měst mimo území MAS.

Věková struktura obyvatel se projevuje vysokým podílem osob v produktivním věku, v důchodovém věku a nízkým počtem dětí. V podílu obyvatel ve věku 65 a více let dochází k postupnému zvyšování, naopak u dětí k poklesu. „*V porovnání s regionálními daty se index stáří MAS Moravská brána drží pod průměrem Olomouckého kraje, avšak je nad celorepublikovou hodnotou tohoto indexu.*“ (Společně v pohybu, 2015) Starší lidé již nejsou ohroženi nezaměstnaností, proto nemají důvod odcházet, navíc zde mají své zázemí, které nechtějí opouštět, neboť neradi mění své zvyky. Průměrný věk obyvatelstva v obcích MAS Moravská brána se setrvale zvyšuje. U žen průměrný věk je 42 let, naopak u mužů je 44,5 let. Po dlouhé roky se na území udržuje podíl žen (50,2 %) na populaci v mírně nadpoloviční většině než podíl mužů (49,8 %). (Český statistický úřad, 2021)

7.3 Občanská vybavenost

V poslední době v souvislosti se stárnutím obyvatelstva se naskytá otázka podhodnocení sociálních služeb pro seniory, na území je pouze jeden domov důchodců. Hustota inženýrských sítí je dostatečná, problémem je však technický stav zařízení, která jsou z 60-70. let minulého století. Místní komunikace můžeme charakterizovat stejně, postupně se je daří pomalu obnovovat. Doprava je řešena převážně osobními automobily a cyklodopravou, z důvodu budování sítě cyklostezek. (Společně v pohybu, 2015)

Tabulka 3 znázorňuje občanskou vybavenost obcí. Na území jsou převážně malé obce, tak ani kulturní vyžití zde není nějak extra velké. Ale nahrazuje to především množstvím a rozmanitostí kulturních akcí. Do tabulky je zařazeno i školství, které znázorňuje celkový počet vzdělávacích institucí pro děti. Školy se významně podílí na společenském životě v obcích, podobným subjektem jsou SVC pro děti, kteří pořádají kulturní akce určené dětem. Nevýhodou u škol a mateřských škol je, že jejich akce navštěvují převážně jen jejich děti, než děti z širšího okolí.

Tabulka 3: Občanská vybavenost obcí k roku 2021 [Zdroj: vlastní zpracování]

Obec	Divadlo	Kino	Muzea	Galerie	Knihovna	Kulturní dům	SVČ pro děti	Školy	Hřiště	Celkem
Bohuslávky					1	1			1	3
Buk					1			1		2
Dolní Nětčice			1		1				2	4
Dolní Újezd					2	1		2	1	6
Grymov					1					1
Hlinsko					1	1			1	3
Horní Nětčice					1	1			2	4
Hradčany					1				1	2
Jezernice			1		1	1		2	1	6
Kladníky					1	1				2
Lazníčky					1	1			1	3
Lazníky					1	1		2	1	5
Lhota					1	1			2	4
Lipník nad Bečvou			1	1	4	1	2	15	7	31
Oldřichov					1	1				2
Oprostovice						1			1	2
Osek nad Bečvou					1	1	1	3	2	8
Pavlovice u Přerova					1		1	3	1	6
Prosenice			1		1	1		2	2	7
Radotín					1					1
Radslavice					1	1		2	2	6
Radvanice					1				1	2
Soběchleby					1	1		3	2	7
Sobíšky					1					1
Sušice					1			1	1	3
Šišma					1	1			1	3

Tabulka 3: Pokračování Tabulky 3 [Zdroj: vlastní zpracování]

Obec	Divadlo	Kino	Muzea	Galerie	Knihovna	Kulturní dům	SVČ pro děti	Školy	Hřiště	Celkem
Tučín			1		1	1		1	1	5
Týn nad Bečvou			1	1	1	1		2	2	8
Veselíčko			1		1	2		2	1	7
Výkleky					1			1	1	3
Zábeštní Lhota					1				1	2
Žakovice					1	1			1	3
Celkem	0	0	7	2	35	22	4	42	40	152

Tabulka 4: Spolky aktivně se podílející na kultuře k roku 2021 [Zdroj: vlastní zpracování]

Spolek	Počet	Obce
Klub důchodců	4	Bohuslávky, Tučín, Týn nad Bečvou, Veselíčko
Spolky pro rodinu a děti	10	Dolní Nětčice, Lhota, Lipník nad Bečvou, Osek nad Bečvou, Pavlovice u Přerova (2x), Prosenice, Tučín, Týn nad Bečvou, Veselíčko
Ostatní	9	Buk, Dolní Újezd, Lipník nad Bečvou (2x), Prosenice Tučín, Veselíčko (3x),

Významnou roli v kulturním životě mají spolky, Nejčastěji funguje spolupráce několika aktérů při pořádání kulturních a společenských akcí. V tabulce jsou vyjmenované jen spolky aktivně se podílející na kulturním životě. Kluby důchodců pořádají tematické výstavy a spolky pro rodinu a děti organizují akce pro děti. Mezi ostatní spolky jsou zahrnuty hudební, taneční, pěvecké a spolky starající se o kulturní památky.

7.4 Cestovní ruch

Oblast Moravské brány je turisticky velmi atraktivní, bohužel není zcela využívána pro svůj přirozený potenciál. Nejproslulejší památkou v regionu se považuje hrad Helfštýn. Region je velmi vhodný pro cykloturistiku, každý si najde to své, jak začátečníci, tak i náročnější cyklisté. Informace turistům především poskytuje Turistické informační centrum v Lipníku nad Bečvou, které doporučí i zajímavé vycházky či turistické trasy v okolí.

Mezi nejnavštěvovanější kulturní aktivity na území MAS Moravská brána řadíme kulturní památku hrad Helfštýn a kulturní akci Hudební Pavlovice Václava Drábka.

7.4.1 Hudební Pavlovice Václava Drábka

Jedná se o kulturní akci pořádanou v červnu, kde se setkávají soubory dechové hudby, vystupují zde soubory dětí i dospělých. Celé setkání je věnováno všem muzikantům, kteří se aktivně podíleli či podílejí na kulturním rozvoji obce, regionu a kraje, neboť Pavlovice u Přerova vždy byly centrem hudebnosti v okrese Přerov. Její návštěvnost bývá vysoká, protože se zde sjíždějí fanoušci dechové hudby z celé republiky, dokonce i ze zahraničí. Touto formou se snaží vzdát poctu již nežijícím muzikantům a dát příležitost mladým.

Obrázek 3: Dětský dechový soubor [Zdroj: Ročník: 2019, 2019]

Název nesou po muzikantovi Václavu Drábkovi, který v 70. a 80. letech 20. století sklízel za dechovou hudbu Záhoranka úspěchy nejen v České republice, ale i v zahraničí, což bylo velmi obtížné. Postupem let sháněl mladé zájemce, které vyučoval muzikantskému řemeslu bez nároku na odměnu, nakonec se mu podařilo vytvořit mládežnický dechový soubor. (Hudební Pavlovice Václava Drábka, © 2021)

Každý ročník má své vlastní motto a jedinečné zaměření, například Moravsko-slezské poznávací dny, historické dny, kreativní dny, ekologické dny, hravé dny, sportovní dny a

spousty dalších. Hlavním partnerem akce je Moravská veselka. Každé setkávání proběhlo za podpory Olomouckého kraje z dotačního programu podpory kultury v Olomouckém kraji. Na 21. ročníku Hudebních Pavlovic uskutečněných v roce 2010 byla pokřtěna nová písnička, kterou Pavlovice pojali jako svou Pavlovickou hymnu. Poslední ročník v roce 2020 byl zvláštní v tom, že se nekonal osobně, ale vysílal se přes hudební televizi TV Šlágr, která zprostředkovala divákům zážitky z pohodlí domova.

Obrázek 4: Moravská veselka [Zdroj Ročník: 2019, 2019]

Hudební Pavlovice mají hluboké kořeny, sahající až do roku 1975, kdy se uskutečnil 1. ročník tohoto projektu. V roce 1981 byla dokonce událost natočena tehdejší ČST Ostrava a následně odvysílána jako televizní pořad. Poslední ročník se uskutečnil v roce 1989, poté následovala 15-ti letá prodleva. Na tradici se navázalo v roce 2014, kdy se uskutečnil 15. ročník a tato tradice trvá doposud. (Hudební Pavlovice Václava Drábka, © 2021)

7.4.2 Helfštýn

Zřícenina hradu Helfštýn nacházející se u Týna nad Bečvou v okrese Přerov, vévodí celému údolí Moravské brány. Pořádá se tu celá řada kulturních akcí a výstav. K nahlédnutí jsou expozice archeologie, historické mincovny, paláce a uměleckého kovářství. Od roku 1963 patří na seznam kulturních památek ČR.

Pro hrad Helfštýn je především typické propojení s uměleckým kovářstvím. V roce 1982 pro získání zájmu bylo nejvýznamnějším počinem uspořádání výstavy prací uměleckých kovářů s praktickými ukázkami tvorby. V průběhu let se z toho stala tradice a hrad Helfštýn je světovým centrem uměleckého kovářství. Každoročně zde dochází i k setkávání uměleckých kovářů Hefaiston.

Hrad Helfštýn pravděpodobně vznikl v poslední čtvrtině 13. století a jeho zakladatelem a prvním majitelem byl slezský šlechtic Friduš z Linavy, ale přesný původ hradu není znám, pouze kolují různé historiky a úvahy. Jak uvádějí záznamy v moravských deskách zemských z roku 1349, hrad vybudoval na nejvyšší části hřebene nad řekou Bečvou, chráněné strmými svahy, malý hrad s oválným půdorysem. Celý hrad byl obehán širokým parkánem a ochranným příkopem. (Historie hradu Helfštýn, © 2021)

K významnému rozšíření došlo v první polovině 14. století, ale hlavní přestavba hradu na gotickou pevnost se odehrála na konci 14. a na začátku 15. století. V této době byla postavena i husitská věž, která slouží jako vyhlídková věž. V roce 1911 započali významné práce k obnově hradu Helfštýn, cílem bylo zpřístupnění zříceniny návštěvníkům a k pořádání kulturních akcí. Věž v roce 2002 byla dobudována a zpřístupněna návštěvníkům hradu. (Historie hradu Helfštýn, © 2021; Vyhlídková věž, © 2021)

Obrázek 5: Hrad Helfštýn [Zdroj: Hrad Helfštýn, © 2021]

8 ANALÝZA PROJEKTŮ PRO OBDOBÍ 2014-2020

Většina projektů týkající se kultury na území MAS byla realizována v programovém období 2007-2013. Tyto projekty se zařadily mezi nejvýznamnější v období od roku 2014 do roku 2020. Většina z nich byla realizována ve spolupráci s dalším aktérem z širokého okolí.

8.1 Hudební a filmová muzea

Tabulka 5: Hudební a filmová muzea [Zdroj: Hudební a filmová muzea, © 2015; vlastní zpracování]

Název projektu:	Hudební a filmová muzea
Doba realizace projektu:	1. leden 2014-30. červen 2015
Nositel projektu:	MAS Hranicko, MAS Moravská brána
Území	MAS Hranicko, MAS Moravská brána, Hustopeče nad Bečvou, Týn nad Bečvou, Dolní Nětčice
Částka:	4 313 tis. Kč podíl MAS Moravská brána 2 080 tis. Kč

MAS Moravská brána spolu s MAS Hranicko realizoval projekt Hudební a filmová muzea. Cílem projektu bylo přispět k zachování kulturního dědictví venkova v oblasti hudby a filmu ve 3 muzeích:

- Hudební a filmové muzeum regionu Hranicko (Hustopeče nad Bečvou)
- Muzeum Bedřicha Smetany (Týn nad Bečvou)
- Filmové muzeum (Dolní Nětčice)

Hlavním výstupem projektu byl vznik tří venkovských expozic zaměřených na génia hudby a filmu Bedřicha Smetany. Muzea doplňuje i portál filmovemuzeum.cz, kde jsou umístěné videa a filmové záznamy přístupné přes internet. (Hudební a filmová muzea, © 2015)

Hudební a filmové muzeum regionu Hranicko shromáždilo zajímavosti z hudební historie a současnosti a zároveň umožňuje přehrávání digitalizovaných záznamů. Muzeum Bedřicha Smetany připomene jeho život v regionu. Filmové muzeum ukáže expozici fotoaparátů a kamer, která nám přiblíží historii rozvoje fotografie a filmu. Obě filmová muzea umožňují

zhlédnutí filmů prostřednictvím dotykových monitorů s možností promítnutí na velkoplošnou projekci. (Hudební a filmová muzea, © 2015)

8.2 Muzeum Komenského v Přerově – záchrana a zpřístupnění paláce na hradě Helfštýn

Tabulka 6: Záchrana paláce na hradě Helfštýn [Zdroj: Muzeum Komenského v Přerově – záchrana a zpřístupnění paláce na hradě, © 2015; vlastní zpracování]

Název projektu:	Záchrana a zpřístupnění paláce na hradě Helfštýn
Doba realizace projektu:	1. leden 2015-30. září 2020
Nositel projektu:	Muzeum Komenského v Přerově
Území	hrad Helfštýn
Částka:	62 306 tis. Kč

Areál hradu stojí na skalnatém vrcholu kopce, hradní palác se nachází v jeho nejvýchodnější části. Stávající palác byl zříceninou, proto hlavním cílem byla jeho oprava a zpřístupnění. Součástí stavebních prací byly úpravy celkem 11 místností, které mají sloužit jako další výstavní prostory. Bylo zachováno obvodové a dělicí zdivo dvou nadzemních podlaží, zřícené byly původní klenby. Palác byl bez střechy. V úrovni druhého podlaží byla navržena nová trasa, nové prvky se záměrně odlišují od původních prvků, aby bylo patrné, kde probíhaly úpravy. Stávající konstrukce byly zachovány. (Muzeum Komenského v Přerově, 2017)

8.3 Projekt MAP I a II

Tabulka 7: MAP II [Zdroj: Projekt MAP II, © 2018; vlastní zpracování]

Název projektu:	Místní akční plán vzdělávání II
Doba realizace projektu:	1. leden 2018-31. prosinec 2021
Nositel projektu:	MAS Moravská brána
Území	obce na území MAS Moravské brány
Částka:	9 056 tis. Kč spolufinancován OP Výzkum, vývoj vzdělávání

Hlavním cílem je zlepšení kvality vzdělávání v mateřských a základních školách tím, že bude podpořena spolupráce všech aktérů. Především to znamená společné informování, vzdělávání a plánování partnerských aktivit, pomoc při pořádání aktivit pro děti. Tento projekt navazuje na dřívější projekt s názvem MAP I. (Projekt MAP II, © 2018)

8.4 Moravsko-slezské sportovní dny 2017

Tabulka 8: Moravsko-slezské sportovní dny [Zdroj: Moravsko-slezské sportovní dny 2017, © 2017; vlastní zpracování]

Název projektu:	Moravsko-slezské sportovní dny 2017
Doba realizace projektu:	1. duben 2017-31. říjen 2017
Nositel projektu:	Obec Pavlovice u Přerova
Území	obce ČR – Pavlovice u Přerova a PL – Boguszyce
Částka:	369 757 Kč

Jednalo se o první projekt spolupráce mezi česko-polskými subjekty, konkrétně mezi obcí Pavlovice u Přerova a Gminou Prószków (obec Boguszyce). Projekt spočíval ve dvou sportovně-kulturních aktivitách, v červnu na české straně a v září na polské straně. Sportovní aktivity byly zaměřené na fotbalové dovednosti mládeže. V červnu se naučili různé techniky a v Polsku se dozvěděli něco o historii fotbalu obou zemí a vyzkoušeli si modelové utkání. V České republice byl sportovní den spjat s akcí Hudební Pavlovice Václava Drábka v roce 2017. (Moravsko-slezské sportovní dny 2017, © 2017; Ročník: 2017, 2017)

9 ANALÝZA SPOLUPRÁCE MEZI AKTÉRY MÍSTNÍ KULTURY NA ÚZEMÍ MAS MORAVSKÁ BRÁNA

Kulturní aktéři jsou považováni za primární prvek kultury a jejich vzájemná spolupráce byla analyzována pomocí řízeného rozhovoru s vybranými aktéry na území MAS Moravská brána. Cílem této kapitoly je zhodnotit spolupráci aktérů, jakožto zdroje rozvoje kultury na daném území.

9.1 Cíl rozhovorů

Základním cílem řízených rozhovorů bylo definovat hlavní kulturní aktéry z pohledu zástupců veřejného a neziskového sektoru na území MAS Moravská brána a zhodnotit vzájemnou spolupráci. Dotázaní měli možnost se vyjádřit v čem spatřují přínosy i zdroj rozvoje kultury a v čem naopak vidí její překážky, zároveň i jak Covid-19 ovlivnil místní kulturu a jaké to bude mít následky.

9.2 Výběr respondentů

Optimální metodou pro získání výsledků bylo využít řízený rozhovor s vybraným vzorkem respondentů, který zahrnoval zástupce veřejného a neziskového sektoru. Bylo celkově osloveno 10 respondentů napříč dvěma sektory, z toho 9 z nich souhlasilo. Záměrně byli osloveni zástupci, kteří se aktivně podílí na realizaci kulturních aktivit pro více cílových skupin. Další respondenti byli osloveni na základě doporučení. Jednotlivým respondentům bylo postupně pokládáno 9 otevřených otázek, aby se mohli libovolně vyjádřit. Dotazník je uveden v Příloze II. Rozhovory proběhly během měsíce května formou osobního setkání. Celý rozhovor trval průměrně v rozmezí 15-30 minut, vždy v závislosti na časových možnostech respondentů. Pro zachování anonymity a přání většiny respondentů nebudou jmenovány jména, instituce, ani jejich sídla.

Struktura respondentů je následující:

- 4 zástupci obcí
- 1 zástupce MAS
- 1 zástupce mikroregionu
- 2 zástupci neziskových organizací
- 1 zástupce spolku

9.3 Vyhodnocení rozhovorů

1. Kdo je podle vás klíčovým aktérem v oblasti kultury?

Klíčovým aktérem v oblasti kultury jsou jednotlivé spolky, které akce organizují ve spolupráci s obcí. Každý spolek v dané oblasti pořádá svou vlastní kulturní, sportovní nebo společenskou akci, která je typická pro jejich zaměření. Na území města to jsou především příspěvkové organizace, například středisko volného času a městská knihovna, ve spolupráci s městem.

Obec je koordinátorem dění v obci, podporuje místní kulturu. Bezúplatně zapůjčuje vlastní majetek, jako jsou prostory kulturního domu, mobilní pódium, víceúčelové hřiště, venkovní stany i slunečníky. V takovéto spolupráci s místními organizacemi či spolky vidí obec především rozšíření kultury v dané obci. Už při plánování akcí do budoucna, obce spolupracují s jejich organizacemi a spolky v dané obci a koordinují svou činnost s okolními obcemi, aby se vzájemně nepřekrývaly ve stejný čas i datum stejné akce.

2. Jak hodnotíte vzájemnou spolupráci kulturních aktérů (neziskových organizací, obcí a dalších) na území MAS Moravská brána?

Respondenti se shodli, že spolupráce na daném území funguje velmi dobře, pokud v jednotlivých spolcích a organizacích se sejdou ti správní lidé ochotni se domluvit s vytvořením něčeho nového. Je nad míru žádoucí, aby spolky mezi sebou komunikovali, domlouvali se na společném postupu, jinak by to mohlo vést k tomu, že si vzájemně budou konkurovat. Protože na vybraném území se pořádají hlavně menší akce určené pro menší počet návštěvníků. V praxi taková spolupráce probíhá mezi sousedními menšími obcemi, z důvodu náročnosti zajištění akce, tak i na akci přivést větší množství návštěvníků všech věkových generací. U malých obcí se ukazuje, jak důležité je se vzájemně doplňovat. Častější bývá forma spolupráce mezi obcemi v rámci daného mikroregionu než spolupráce v rámci jiných mikroregionů, ale může se objevit. Úkolem mikroregionu je prezentovat celý kalendář kulturních akcí svých členů, nikoliv zvýrazňovat pouze stěžejní akce.

Pouze jedna nezisková organizace se spojila s MAS Moravská brána v rámci dlouhodobého projektu na pořádání příměstských táborů a školního klubu. Na území funguje spolupráce mezi jednotlivými členy, ale v oblasti kultury není moc častá přímo s MAS, pouze v rámci jejich dotačních programů na velké investiční projekty.

Sami zástupci MAS souhlasili, že kultuře se moc nevěnují. Větší význam vidí v pořádání poznávacích zájezdů. Přímo zástupci Moravské brány organizují zájezdy formou návštěvy jiné MAS k poznání jiné krajiny a výměně zkušeností, ale nejsou moc časté. Ve spolupráci s obcemi připravují zájezdy do muzeí, divadel, vinných sklepů, které částečně financuje obec a částečně sami účastníci, MAS se zaměřuje hlavně na propagaci. V minulosti s mikroregionem Záhoří-Helfštýn navštívili zahraniční regiony ve Skotsku, Rakousku, Švýcarsku a Švédsku. Výjimečně se zapojují do organizace setkávání obcí daných mikroregionů (Her bez hranic).

2.1. Využíváte i spolupráci s aktéry jiných MAS?

Mezi nejčastější spolupráce s aktéry jiných MAS se objevoval Přerov, MAS Hranicko, MAS Partnerství Moštěnka, MAS Moravská cesta, konkrétně Litovel. Jedna obec dokonce i dlouhodobě spolupracuje s Euroregionem Praděd. Zde se potvrzuje doplňkovost, pokud jsou menší obce vedle sebe, ale každý je jiný mikroregion, tak se vzájemně domluví na pořádání jednotlivých akcí, kdo jakou akci bude pořádat. Neziskové organizace s jinými aktéry přímo nespolupracují, jen se vzájemně inspirují a vyměňují si zkušenosti.

2.2. Jaké přínosy vidíte ze spolupráce s aktéry místní kultury?

Většinou se akce pořádají ve spolupráci s nějakým dalším aktérem, vedoucí k rozvoji místní atraktivity. Pro obce to znamená upozornění na jejich akce, pro podnikatele a malé organizace zviditelnění, pro návštěvníky odreagování, pobavení a výměnu zkušeností. MAS nemá tak velké území, proto se při větších akcích musí pořadatelé vzájemně domluvit, aby lidé mohli chodit na všechno a všude, kde to povede k větší návštěvnosti a k větší možnosti propagace akcí především nadobecního významu.

3. Probíhá spolupráce s podnikatelskými subjekty při organizaci kulturních aktivit? Pokud ano, jakým způsobem?

Při realizaci akcí ve městech není spolupráce s podnikatelskými subjekty příliš častá, málo kdy k ní dochází, když už tak pouze ve formě darů do tomboly. Naopak v menších obcích je spolupráce s podnikateli významnější. Sponzorství mívá několik forem, jedná se o zaplacení části nákladů při realizaci, finanční přínos pro spolky, dary do tomboly, občerstvení.

Podpora bývá přímá a nepřímá. U přímé podpory hovoříme hlavně o financích pro účinkující. Nepřímá podpora bývá ve formě věnování občerstvení, darů do tomboly, upomínkových předmětů.

Při organizaci se podnikatelé zapojují do spolupráce zajištěním určité služby (prodej občerstvení, svých výrobků). Tato spolupráce je výhodná pro obě strany. Obec či spolek vyřeší část svých problémů při zajišťování dané akce a podnikatelé mají možnost si vydělat a udělat si reklamu.

Pro zachování lokální kultury vznikají tradiční místní muzea, kde na jejich vznik, vybudování a zařízení přispívají značnou finanční podporou místní podnikatelé. Pravidelně se zapojují do financování provozu těchto zařízení.

4. Myslíte si, že se místní kultura rozvíjí nebo stagnuje? V čem vidíte potenciál rozvoje?

Místní kultura se rozvíjela, ale v současné době stagnuje, protože pandemická situace spojená s Covid-19 vše zastavila. Před covidovou situací docházelo k vymýšlení nových akcí, které by navazovaly na ty původní. Tato situace vedla respondenty k zamyšlení a k většinové shodě, že vymýšlení nových akcí bývá spíše na škodu, proto není potřeba stále vymýšlet nové kulturní aktivity, ale udržet ty stávající a osvědčené, aby se zlepšovaly a neupadaly.

V určitých směrech se bude kultura rozvíjet především v tom směru, že vznikají stále nová místa, ať už to jsou regionální muzea nebo regionální akce. Využívají se i nové prostory, které dříve nebyly (zrekonstruované kostely, zahrady), ale vždy to závisí na konkrétním místě. Zástupci obcí potenciál rozvoje vidí především v podpoře kultury ze strany mikroregionu i MAS, neziskové organizace či spolky ještě dodávají podporu kultury od obce.

4.1. Jaký má přínos kultura pro území MAS?

Zástupci tří obcí shodně prohlásili:

„Kultura je nedílnou součástí života každého z nás a má dvojitý pozitivní význam. Jeden význam je, aby se lidé scházeli, pobavili, inspirovali, obohatili svůj život a poznávali nová místa. Další význam spočívá v tom, že spolky to dělají proto, aby si vytvořily nějaké finanční zázemí pro svou činnost.“

Dalším přínosem je zvýšení možností školám, školkám a rodinným centrům, co s dětmi podnikat, kdy můžou jít na výstavy, do muzeí atd. MAS největší přínos vidí v setkávání zástupců obcí a občanů při Hrách bez hranic.

5. Co považujete za největší překážky při rozvoji místní kultury na daném území?

Za největší překážky uvádějí respondenti shodně nedostatek financí. Ne všechny kulturní aktivity jsou ziskové, proto se těžko udržují nebo vznikají nové. Konkrétně malá venkovská muzea nemají stabilní příjem a podporu ze státu, ale žijí pouze z finanční podpory od podnikatelských subjektů. Přesycenost akcí na malém území vede ke klesajícímu zájmu lidí. Pořadatelé akcí považují za velkou překážku při rozvoji kultury různá omezení a nařízení ze strany státních institucí, zejména výčepní licence, hlášení tvrdého alkoholu na celnici, nahlášení hudebních přehrávek na OSA, vstupenky hlásit na obci, hygienická opatření při výdeji občerstvení. Někdy chybí i technické vybavení, ale to se vždy vyřeší vzájemnou spoluprací. I přes tyto všechny překážky přetrvávají akce s dobrou tradicí, kdy se lidé sejdou a dokáží se pobavit.

Zástupce z obce X tvrdí, že největší překážkou u spolků je generační odstup, neboť ve spolicích chybí mladá generace, může tedy nastat, že za několik let nebude mít kdo akce pořádat. To dokládá i přiložený výňatek z rozhovoru.

„U spolků největší překážkou je generační odstup. Najednou starší generace skončí a nebude mít kdo akce pořádat, protože mladí mají málo zkušeností s organizací akcí. Mladší generace dělá převážně akce určené svým vrstevníkům.“

6. Na jakou cílovou skupinu jsou převážně zaměřeny pořádané kulturní akce?

Zhodnot'te jejich návštěvnost (místní obyvatelé či obyvatelé okolních obcí).

Pořádané akce bývají určeny pro širokou veřejnost, každý zástupce určité generace si najde to své. Propagace akcí probíhá prostřednictvím místních deníků a rádií. Nerozlišuje se, jestli se jedná o místní obyvatelé či obyvatelé blízkého okolí. Interiérové akce převážně navštěvují místní obyvatelé i turisté. Na významné akce jezdí i lidé z dalekého okolí, dokonce i ze zahraničí. Plesy jsou vyhledávané spíše střední a starší generací, ale mladí se tam příliš nehrnou. Dřívějším trendem bylo pořádání akcí určených pro lidi středního věku a pro seniory, ale už se objevují i akce určené pro rodiče s dětmi.

V posledních letech se začali konat akce pro děti, ale tento trend Covid-19 zastavil. Hlavně rodinná centra pořádají kulturní akce určené primárně dětem, jelikož v celém regionu jsou pouze dvě rodinná centra, tak akcí je málo. U těchto akcí bývá každým rokem návštěvnost vyšší a vyšší, převážně o ně mají zájem lidé ze širšího okolí.

Většina respondentů se shodla, že navštěvovanější akce bývají, kde se neplatí vstupné. To hraje důležitý faktor při rozhodování, zda akci navštívit nebo ne hlavně pro občany

seniorského věku. Setkávají se se situací, kde je pouze symbolické vstupné, tak občané se přijdou podívat, ale stojí za plotem nebo páskou, aby nemuseli platit žádné vstupné. Právě proto se někteří zástupci obcí shodují, že pro obce by měl být důležitější zájem lidí než mít z toho zisk. Na akce raději dají kasičku, aby návštěvníci mohli zaplatit dobrovolné vstupné než povinné, protože tak vydělají daleko více finančních prostředků. Obce se spolky mezi sebou mají dohodu, pokud na akci vystupují místní spolky, a chtějí to po obci zaplatit, tak konaná akce musí být bez vstupného. Finančně náročnější kulturní akce bývají se vstupným. U významných akcí v regionu pořadatelé dostávají od lidí dvě nejčastější otázky, a ty jsou „Kde se to bude konat?“ a „Platí se vstupné?“.

7. Odkud čerpáte finanční prostředky pro realizaci kulturních akcí?

Na pořádání kulturních, sportovních a společenských akcí čerpají obce finanční prostředky z obecních rozpočtů a příspěvků od sponzorů. Pouze na větší významné akce přispívá i Olomoucký kraj formou dotací nebo dostávají prostředky od mikroregionu, který žádá dotace na kulturu Olomoucký kraj. Místní akční skupina na kulturu nepřispívá, zabývá se investičními projekty. Neziskové organizace zaměřující se na vzdělávání dostávají prostředky z MPSV, Olomouckého kraje, a dokonce i z EU.

8. Jaké máte plány v oblasti kultury do budoucna?

Větší změny do budoucna se nechystají, spíše chtějí pokračovat a udržovat již zavedené akce. Pro dotázané zástupce hlavní prioritou je udržení významných akcí, které už mají vybudovanou dlouholetou tradici, a kde se setkává velké množství lidí z různých koutů republiky. V plánu mají postupně přidávat více venkovních aktivit související s kulturou, aby občané měli větší povědomí o místní identitě týkající se historických budov a památek, protože venkovní aktivity jsou u občanů oblíbenější.

Dotační programy nejsou přímo určené na podporu kulturních akcí, tak neziskové organizace zaměřující se na děti, chtějí vytvořit projekty na jejich vzdělávání a propojit to zároveň i se zábavou pro děti. Dále mají v plánu několik projektů na realizaci sportovních a kulturních akcí, které chtějí předat dále do širšího okolí. Regionální muzea se do budoucna snaží vymýšlet nové originální výstavy.

Jedna z dotázaných obcí chce pokračovat v již navázané spolupráci s Euroregionem Praděd na projektu partnerství obcí, kde společně žádají o dotace z EU.

MAS sdělila:

„My jako MAS, moc akcí neorganizujeme, protože naše činnost je trošku jiná. Ale samozřejmě, ten hlavní směr v budoucnu bude podpora kulturních památek, prostřednictvím dotací na obnovu a rekonstrukci kulturních památek. V regionu jich máme poměrně dost, ale některé nejsou zrovna v reprezentativním stavu.“

Kulturní i společenský život a regionální problémy mají na starosti mikroregiony. Dále se MAS zaměří na obnovení partnerství s Polskem a navázat na kulturní a společenské setkání.

9. Jakým způsobem Covid-19 ovlivnil místní identitu a kulturu?

Všichni dotázaní se shodli, že Covid-19 ovlivnil místní identitu a kulturu zásadně, neboť se vše zastavilo a veškerá činnost je na minimu. Lidem už pobavení chybí a všichni se ptají, kdy se bude něco konat, protože už jsou „hladoví“ po kultuře. Některé obce dokonce musely vrátit dotaci na pořádání kulturní akce, protože ji nemohly uskutečnit. Regionální muzea a galerie z důvodu nedostatku finančních prostředků nemohly zajistit online prohlídky. Někteří se svých akcí nechtěli vzdát, tak se snažili vymyslet jinou formu pořádání. Nejlepší možnost byla akci uskutečnit za přítomnosti televize, která akci dokázala zprostředkovat divákům, aby o svou oblíbenou akci nepřišli, když se jí nemohli osobně zúčastnit.

10 SWOT ANALÝZA MÍSTNÍ KULTURY

Na základě uvedených informací v socioekonomické analýze, analýze projektů a výsledků z rozhovorů je předmětem této kapitoly vytvořit SWOT analýzu, jakožto podklad pro vytvoření strategických cílů a návrhu projektu.

Tabulka 9: SWOT analýza [Zdroj: vlastní zpracování]

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá úroveň vzájemné spolupráce aktérů • velký počet spolků aktivních v oblasti kultury • území s bohatou kulturní tradicí • dostatečný počet zavedených aktivit, které dobře fungují • velká pestrost a nabídka pořádaných akcí • zájem místních obyvatel o místní kulturu • vhodné zázemí pro kulturní vyžití • ochota lidí se zapojit při organizaci v menších obcích • pěstování lokální identity v dětech 	<ul style="list-style-type: none"> • generační odstup ve spolcích zajišťující kulturní dění • přerušená spolupráce se zahraničím • malá podpora od MAS v oblasti kultury • nedostatečná propagace kultury • finanční náročnost některých akcí • nevyhovující technický stav kulturního dědictví • nevyužitý kulturní a přírodní potenciál • absence vhodných prostor v obcích k pořádání akcí
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj venkovského a kulturního cestovního ruchu • zaměřit kulturní akce na děti • finanční podpora kulturních akcí ze strany MAS 	<ul style="list-style-type: none"> • ze strany státu neexistence programů pro podporu venkovských muzeí • omezené finanční prostředky určených na kulturu • ztráta zájmu o tradice

<ul style="list-style-type: none">• spolupráce s partnerskými obcemi při organizaci společných akcí• zapojení investorů do financování kulturního života• přitahovat turisty zvýšením atraktivity území• existence regionálních médií (časopis, web)• programy na podporu lokální identity• finanční podpora kulturních akcí ze strany Olomouckého kraje• nové dotační programy v rámci kultury	<ul style="list-style-type: none">• pokles zájmu o kulturní či sportovní dění• pandemie Covid 19• trvalé chátrání kulturních památek• zánik stávajících spolků• migrace obyvatel do měst• ekonomická krize
---	---

11 ROZVOJ KULTURY NA BÁZI SPOLUPRÁCE NA ÚZEMÍ MAS MORAVSKÁ BRÁNA

Kultura svou přítomností ovlivňuje život místních obyvatel a tvoří důležitou součást vztahu s cestovním ruchem. Na základě zjištěných poznatků z analytické části bude formulována vize, které má být dosaženo prostřednictvím strategických cílů. Tyto cíle jsou dále rozčleněny do priorit včetně návrhů opatření.

V současném strategickém dokumentu MAS Moravské brány oblast kultury není řešena, proto bych navrhla vizi a následně strategické cíle s jednotlivými prioritami a opatřeními. Na základě toho bych navrhla i projekt k rozvoji kultury.

11.1 Vize MAS Moravské brány

MAS Moravská brána se bude snažit o zvýšení přírodního potenciálu a kulturního dědictví vytvořeného našimi předky, a na kulturních akcích založených na spolupráci kulturních aktérů z různých sektorů. Atraktivní kulturní vyžití vede ke zvýšení atraktivity celého regionu. Hlavně území nabízí ideální podmínky pro aktivní dovolenou na kole, pěšky nebo jízdou na koních.

11.2 Rozvoj kultury na území MAS Moravská brána

Strategické cíle byly definovány za účelem naplnění uvedené vize směřující k rozvoji kultury na území MAS Moravská brána a zapojení místních aktérů. Proto specifické cíle jsou zaměřeny na upevnění postavení kultury v souvislosti na cestovní ruch, jejich naplnění bude dosaženo prostřednictvím definovaných priorit a opatření. V oblasti cestovního ruchu hraje důležitou roli kultura a kulturní památky, u kterých musíme usilovat o jejich další rozvoj, vzdělávání a propagaci.

Strategické cíle:

Strategický cíl 1: Rozvoj kultury v návaznosti na cestovní ruch

Strategický cíl 2: Vzdělávání občanů ve spojení s kulturou

Strategický cíl 3: Zvýšení propagace kultury

11.2.1 Strategický cíl 1: Rozvoj kultury v návaznosti na cestovní ruch

Priorita 1: Zvýšení cestovního ruchu za kulturními památkami

Opatření:

- vystupování místních spolků v prostorách kulturních památek
- zajistit bezpečnost a bezbariérovost přístupu ke kulturním památkám
- pořádání kulturních akcí v prostoru kulturních památek
- spolupráce s Centrálou cestovního ruchu Olomouckého kraje
- participace aktérů na daném území i mimo něj
- zlepšení postavení kultury v rámci cestovního ruchu
- zvýšení dostupnosti místní kultury dobudováním pěších a cyklistických tras

Priorita 2: Kulturní infrastrukturaOpatření:

- zachování památek místního významu
- rozšíření stávajícího materiálně-technického zázemí
- využívání dotačních programů ke zlepšení stavu kulturních památek
- podpora regionálních muzeí
- zachování kulturního dědictví ve všech jeho formách
- obměňování expozic v muzeích ve vazbě na místní historické hodnoty
- vytvoření nového zázemí pro pořádání akcí
- rozvoj volnočasových zařízení na celém území
- obnova současných zchátralých kulturních památek
- údržba kulturních památek

11.2.2 Strategický cíl 2: Vzdělávání občanů ve spojení s kulturou**Priorita 1: Posílení kulturního povědomí**Opatření:

- pořádání přednášek, seminářů, workshopů
- uskutečňovat naučné stezky po památkách kulturního dědictví

- rozmíst'ování informačních tabulí po celém území Moravské brány
- vzdělanost v oboru management při organizaci kulturních, společenských a sportovních akcí

Priorita 2: Dochování kulturních tradic

Opatření:

- podpora tradičních řemesel
- koordinace aktérů při pořádání výstav lidových řemesel
- spolupráce subjektů při pořádání kulturních akcí
- využívat nově vzniklé prostory pro kulturu
- podpora místní identity občanů
- zvýšit zájem občanů o kulturu

11.2.3 Strategický cíl 3: Zvýšení propagace kultury

Priorita 1: Provázanost kultury s cestovním ruchem

Opatření:

- zajištění vhodných podmínek pro rekreaci
- značení cyklistických tras kolem kulturních památek
- pomocí informačních tabulí upozorňovat na kulturní památky v blízkosti

Priorita 2: Propagace

Opatření:

- využití dostupných forem propagace v celém regionu
- zveřejňovat informace o aktuálním kulturním dění v regionu na webových stránkách jednotlivých obcí
- poskytovat informace o kulturní nabídce celého území na webových stránkách i sociálních sítí MAS Moravská brána
- diskutovat se svými členy nad novými možnostmi propagace kultury na celém území MAS

- podávat informace v dostatečném předstihu o konaných akcích
- podpora vydávání obecních a regionálních zpravodajů
- propagovat kulturní památky a zajímavosti
- začlenit oblast kultury na webové stránky MAS Moravské brány
- obnovení zájezdů do okolních regionů

12 NÁVRH PROJEKTU

Území MAS Moravská brána je velmi bohaté na kulturní akce, při kterých je spolupráce aktérů významný faktor pro rozvoj kultury. Akce jsou zaměřeny převážně na střední a starší generaci. Akcí určených dětem je velmi málo, s tím souhlasili i oslovení respondenti v realizovaných rozhovorech, tak jsem se rozhodla v projektové části navrhnout dětské odpoledne na nejznámější kulturní památce. Projekt povede i k naplnění dvou strategických cílů. Určité fáze projektu byly konzultovány s pořadatelem dětských dnů a kastelánem hradu Helfštýn.

Název projektu

Hravé odpoledne pro děti

Realizátor projektu

Centrum pro rodinu Ráj z.s. Pavlovice u Přerova

Partneři projektu

Muzeum Komenského v Přerově, Mikroregion Záhoří-Helfštýn, obec Týn nad Bečvou, Armáda ČR (Lipník nad Bečvou)

Termín realizace projektu

20.8.2022

Místo realizace projektu

Hrad Helfštýn

Financování projektu

Hlavním způsobem financování projektu bude podání žádosti o dotaci z Olomouckého kraje, konkrétně z Programu podpory kultury v Olomouckém kraji. Dále z rozpočtu mikroregionu Záhoří-Helfštýn. Nemalou finanční účast na projektu budou mít i samotní sponzoři.

Cílová skupina

Cílovou skupinou pro tento projekt jsou rodiny s dětmi z místního území spadající pod MAS Moravská brána. Děti všech věkových kategorií si tady najdou to své, ať už to jsou malí předškoláci nebo školáci. Samozřejmě nebudou ani diskriminováni návštěvníci z širokého okolí. Akce je primárně zaměřena pro děti, ale vítáni jsou i dospělí či senioři.

Cíl projektu

Hlavním cílem je uspořádání zábavného a bezpečného dětského odpoledne. Smyslem není jen pobavení návštěvníků, ale i zvýšení jejich povědomí o historii místních kulturních památek, aby se vžila více do paměti všech přítomných. Děti se pomocí hravé formy budou vzdělávat, a to povede k vybudování vztahu jejich místní identity. Snahou je i upevnění vztahů mezi rodiči s dětmi, že můžou strávit celé odpoledne společně, a celkově zlepšit vztahy v rodinách.

Projekt také povede k rozvoji kultury na místní i regionální úrovni. Prospěch z konání této akce bude široký, ať už hrad Helfštýn, obec Týn nad Bečvou, mikroregion Záhoří-Helfštýn, MAS Moravská brána dokonce i okres Přerov a Olomoucký kraj. Dobrou reklamu si zde udělají zainteresovaní sponzoři z řad místních drobných podnikatelů, prezentací svých výrobků nebo formou transparentů. Přítomnost armády ČR podpoří její pozitivní vnímání u široké veřejnosti. Akce tohoto typu mají vést ostatní subjekty k inspiraci a dodat jim odvalu v pořádání více akcí určených dětem.

Popis projektu

Jedná se o jednodenní akci se začátkem v 13:00 hodin odpoledne. Na louce před hlavním vchodem do hradu bude ukázka vojenské techniky za přítomnosti vojáků z Lipníka nad Bečvou. Vzhledem k velikosti a místu konání akce je nutné vybírat alespoň symbolické vstupné. Děti mají vstup zdarma, dospělí zaplatí 60,- Kč. Na nádvoří se rozmístí stánky místních podnikatelů, kteří budou mít možnost předvést své výrobky s možností prodeje. Celé odpoledne bude zajišťovat občerstvení místní hradní restaurace.

Celý program nese název Pohádkový hrad. Po celém hradě budou umístěna jednotlivá stanoviště a každé z nich má svého animátora. Každé stanoviště představuje určitou pohádkovou bytost spojenou s hradem a všechny jsou ve stylu programu Pohádkový hrad.

Program

1. skákání v pytli (bezhlavý rytíř)
2. skládání tajemných obrázků (pohádkové postavy)
3. házení kroužků na cíle (šašek)
4. malování hradu (princezna a král)
5. skládání komínu z kostek (bílá paní)

6. pingpongový míček na lžici (strašidla)

7. popletená pohádka (pohádkové postavy)

Po ukončení Pohádkového hradu děti budou odměněny diplomem a malou odměnou. Ve 14:00 a v 16:00 proběhne ukázka historického šermu. Po celé odpoledne bude bavit návštěvníky i klaun. Po celou dobu pořádané akce bude zajištěna zdravotní péče.

Fáze projektu:

fáze přípravy:

Tabulka 10: Činnosti v přípravné fázi projektu [Zdroj: vlastní zpracování, konzultace]

Činnost	Termín realizace
Žádost o podporu	listopad 2020-leden 2021
Zajistit prostor	únor-březen 2021
Zamluvit účinkující	březen-květen 2021
Obstarat vybavení	srpen-říjen 2021
Sestavení týmu (animátoři, dobrovolníci)	srpen 2021-únor 2022
Dohoda s účastněnými podnikateli	leden-březen 2022
Domluvit vojáky	únor 2022
Zabezpečit zdravotníka	květen 2022
Nákup rekvizit k jednotlivým stanovištím	duben-červenec 2022
Hledání sponzorů	duben-červenec 2022
Vyhotovení diplomů	červen 2022
Propagace (letáky)	červen-červenec 2022
Nákup odměn	červenec-srpen 2022
Nákup dezinfekce	srpen 2022

fáze realizace:

Fáze realizace projektu spočívá v samotném konání kulturní akce ke konci srpna v sobotu, aby se akce mohlo účastnit co nejvíce rodin s dětmi. Je plánováno prostřednictvím malých

stánků prezentace místních drobných podnikatelů. Místem realizace bude hrad Helfštýn, v případě nepříznivého počasí jsou zajištěny velkoprostorové stany.

Analýza nákladů projektu

Tabulka 11: Analýza nákladů projektu [Zdroj: vlastní zpracování, konzultace]

Druh nákladů	Částka v Kč
Náklady pronajatých prostor	5 000,-
Poplatek obci	3 500,-
Šermíři	6 000,-
Klaun	3 000,-
Vybavení (prodejní pulty)	1 000,-
Zapůjčení stanu	2 500,-
Zdravotník	2 000,-
Rekvizity k jednotlivým stanovištím	3 000,-
Diplomy	1 500,-
Propagace	1 800,-
Dezinfekce	1 200,-
Ceny (bonbóny, pití, drobnosti)	4 500,-
Celkem	35 000,-

Rizika projektu

Tabulka 12: Hodnocení rizik. [Zdroj: Rámcová metodika řízení rizik, 2009; vlastní zpracování]

Bodové ohodnocení	Pravděpodobnost výskytu „P“	Stupeň dopadu „D“
1	Téměř nemožná	Velmi malý
2	Výjimečně možná	Malý
3	Běžně možná	Střední
4	Pravděpodobná	Vysoký

5	Téměř jistá	Velmi vysoký
---	-------------	--------------

Tabulka 13: Analýza rizik [Zdroj: vlastní zpracování]

Riziko	„P“	„D“	Eliminační opatření
Nedostatečná spolupráce aktérů	1	2	Motivovat aktéry k účasti na projektu, pořádání pravidelných koordinačních schůzek.
Špatná komunikace	3	3	Důkladná příprava projektu, výměna problémových lidí.
Nespolehliví organizátoři (animátoři, dobrovolníci, a jiní)	2	4	Připravit si náhradní řešení, nastavení jasných podmínek pro výběr, pečlivé vybírání, hledat prověřené organizátory.
Nespolehliví sponzoři	2	2	Hledání dalších sponzorů, uzavření smlouvy.
Málo organizátorů	1	3	Provedení průzkumu návštěvnosti dětských akcí.
Špatné počasí	3	3	Zajištění velkokapacitních stanů, určitá místa na hradě jsou zastřešená.
Nedodržení harmonogramu	2	1	Nic se nestane, pouze dojde ke zpoždění.
Úrazy a zranění	2	1	U každého stanoviště bude dozor, k dispozici bude i zdravotník.
Nedostatek financí (nezískání podpory z OLK)	2	5	Dlouhodobá příprava všech podkladů, při neobdržení dotace nebude projekt realizován.
Zvýšení nákladů	1	2	Domluvení cen dopředu.

Přínosy projektu

- pobavení a zároveň vzdělávání děti

- zvýšení povědomí o historii kulturních památek
- rozvoj kultury
- posílení partnerských vztahů
- zvýšení zájmu obyvatel o kulturu
- posílení neformálních vztahů mezi občany na území MAS Moravská brána
- navázání nových přátelských vztahů
- prohlubování vazeb mezi místními rodinami
- propagace hradu a neziskové organizace
- zvýšení atraktivity území pro okolní regiony

Vyhodnocení projektu

Realizací projektu dojde k uskutečnění dvou z navržených strategií, které si dávají za úkol rozvíjet kulturu v návaznosti na cestovní ruch a zvýšit propagaci kultury, nejen mezi občany na území MAS Moravské brány, ale také na meziregionální úrovni. Také se tímto projektem upevní partnerské vztahy spolupráce neziskové organizace s ostatními členy MAS a další neziskovou organizací, která členem není.

ZÁVĚR

Moravská brána je skvělým místem, kde lidé chtějí žít, vzdělávat se, pracovat a bavit se. Patří mezi vyhledávané turistické destinace s bohatou nabídkou kulturních aktivit, ale zatím území není dostatečně využíváno pro svůj přírodní potenciál. Kultuře je potřeba věnovat velkou pozornost, protože je nedílnou součástí každodenního života celé společnosti, kterou ovlivňuje a formuje již od nepaměti, proto ji musíme udržovat a rozvíjet i pro další generace.

V diplomové práci jsem se zaměřila především na oblast kultury a její rozvoj na území MAS Moravská brána, která není dostatečně řešena. Zabývala jsem se i vzájemnou spoluprací aktérů podílejících se na rozvoji místní kultury. Na daném území oblast kultury mají na starosti převážně obce a zde působící spolky. Největší překážkou, kterou je potřeba se zabývat je nízká propagace. Tím jsou kulturní aktivity dost omezené a jejich propagace se dostane jen k určitému počtu lidí, než kdyby byla propagována jako celek MAS Moravská brána. na svém území. Ve většině obcí je velkým nedostatkem i absence prostoru pro konání větších kulturních, společenských či sportovních akcí.

Formou řízených rozhovorů se zástupci obcí, neziskových organizací, spolků, místní akční skupiny a mikroregionu byla zhodnocena současná spolupráce mezi těmito aktéry. Z rozhovorů vyplynulo, že nejdůležitějším aktérem v místní kultuře jsou spolky, které mají nezastupitelnou pozici a bez jejich aktivit by neexistoval kulturní život, většinou ve spolupráci s dalším aktérem. Místní akční skupiny jsou spíše vnímány jako nástroj k čerpání finančních zdrojů z Evropské unie.

Na základě získaných dat byla sestavena SWOT analýza, která vyhodnocuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Následně byly definovány strategické cíle se svými prioritami a opatřeními, které by měly napomoci v dalším rozvoji kultury. V závěru práce a zároveň i posledním krokem bylo navržení projektu na pořádání akce pro děti, těchto akcí je na daném území málo. Návrh projektu byl konzultován s několika organizátory kulturních akcí, tím bude zajištěna jeho správnost a reálnost.

Tato práce by měla přispět k budoucímu kulturnímu rozvoji na území MAS Moravská brána a být inspirací pro další aktéry, kteří se chtějí pustit do pořádání akcí určených dětem. Výrazným přínosem bude přispění ke zvýšení místní atraktivity a k posílení jedinečné lokální identity. Organizování podobných akcí povede k rozvoji udržitelného cestovního ruchu. Významnou roli má kultura při podpoře sociálního začleňování, kdy na těchto akcích mají lidé možnost se vzájemně potkat, seznámit se a vzájemně se pobavit či lépe se poznat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

APRIL, Wilfred Isak, 2018. *Culture and Identity*. 1st ed. Intechopen, 112 s. ISBN 978-1-78923-041-3. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=P2iQDwAAQBAJ&princes=-frontcover&dq=cultural+identity&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwiJgcCApdrsAhUJqQKHeEdAa84ChDoATAHegQIAhAC#v=onepage&q=cultural%20identity&f=false>

BERNARD, Josef, 2011. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8.

BINEK, Jan a Iva GALVASOVÁ, 2011. *Rozvojový interaktivní audit*. 1. vyd. Brno: GaREP, 148 s. ISBN 978-80-904308-9-1.

DRISCOLL, Catherine, Darian SMITH a David NICHOLS, 2017. *Cultural Sustainability in Rural Communities: Rethinking Australian Country Towns*. 1st ed. New York: Routledge, 238 s. ISBN 978-1-4724-6864-2. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=WEYrDwAAQBAJ&pg=PR1&dq=rural+culture&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwiCxrJpdrsAhUO_qQKHUmMAnYQ6AEwAXoECAAQA#v=onepage&q=rural%20culture&f=false

ERTÜRKOVÁ, Eylem, 2016. *Příručka rozvoje místní kulturní politiky: kroky, nástroje, případové studie*. 1. vyd. Přeložil Vít MLEJNEK. Brno: Barrister & Principal. Kulturní politika & arts management, 146 s. ISBN 978-80-7485-094-3.

HEŘMANOVÁ, Eva a Pavel CHROMÝ, 2009. *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. 1. vyd. Praha: ASPI, 348 s. ISBN 978-80-7357-339-3.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 297 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

KÁŇA, Pavel, 2014. *Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol*. 4.vyd, aktualiz. Ostrava: Montanex, 394 s. ISBN 978-80-7225-407-1.

MERTO VÁ, Petra, 2014. *Mezioborová praktická studia*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 185 s. ISBN 978-80-210-6986-2. Dostupné z: <https://digilib.phil.muni.cz/data/handle/11222.digilib/131172/monography.pdf>

NEKOLNÝ, Bohumil, 2014. *Paradigmata moderní kulturní politiky*. 1. vyd. V Praze: Institut umění – Divadelní ústav, 107 s. ISBN 978-80-7008-317-8.

OPLETALOVÁ, Lenka a kol., 2015. *Lokální funkce kultury: analýza a evaluace kulturních služeb*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 147 s. ISBN 978-80-7308-584-1.

PATOČKA, Jiří, 2017. *Evaluace v kultuře: ekonomické hodnocení kulturních událostí a festivalů*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 140 s., iv stran obrazových příloh. ISBN 978-80-88260-04-2.

PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ, 2008. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. 1. vyd. Praha: ASPI, 199 s. ISBN 978-80-7357-347-8.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3.vyd, aktualiz. a rozš. Praha: ASPI, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PONIKELSKÝ, Petr a kol., 2011. *Organizace regionálního rozvoje*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 126 s. ISBN 978-80-87174-10-4. Dostupné z: [http://files.vsrr.webnode.cz/200000023-4f98350926/SO%20%20Organizace%20RR%20-\(Ponikelsk%C3%BD%20a%20kol.\).pdf](http://files.vsrr.webnode.cz/200000023-4f98350926/SO%20%20Organizace%20RR%20-(Ponikelsk%C3%BD%20a%20kol.).pdf)

POSPĚCH, Pavel a kol., 2014. *Vynalézání venkova v ČR po roce 1989*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 177 s. ISBN 978-80-7325-353-0. Dostupné z: https://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/vynalezani_venkova_v_cr_po_roce_1989.pdf

ROSENSTEIN, Carole, 2018. *Understanding Cultural Policy*. 1st ed. New York: Routledge, 271 s. ISBN 978-1-138-69533-7. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=YHhQDw-AAQBAJ&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

SCHEIN, Edgar H., 2010. *Organizational Culture and Leadership*. 4th ed. San Francisco: Jossey-Bass, 464 s. ISBN 978-0-470-18586-5. Dostupné z: https://www.academia.edu/37639371/_Jossey_Bass_business_and_management_series_Edgar_H_Schein_O_pdf

ŠKARABELOVÁ, Simona, Jarmila NESHYBOVÁ a Jaroslav REKTOŘÍK, 2007. *Ekonomika kultury a masmédií*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 211 s. ISBN 978-80-210-4267-4. Dostupné z: <https://docplayer.cz/24022717-Ekonomika-kultury-a-masmedii.html>

TITTELBACHOVÁ, Šárka, 2011. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů*. 1. vyd. Praha: Grada, 196 s. ISBN 978-80-247-3842-0.

VAN DER WAGEN, Lynn a Lauren WHITE, 2018. *Event Management For tourism, cultural, business and sporting events*. 5th ed. Melbourne: Cengage, 525 s. ISBN 978-01-7039-445-1. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=1vtTDwAAQBAJ&princes=-frontcover&dq=cultural+event+management&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwiI3MCQpNrsAhVOEncKHwsEAOoQ6AEwAnoECAAQAQ#v=onepage&q&f=false>

ŽÁKOVÁ, Eva a kol, 2015. *Mapování kulturních a kreativních průmyslů v ČR: Vymezení, kvantitativní mapování a strategické dokumenty*. I. Svazek. 1. vyd. Praha: IDU. ISBN 978-80-7008-332-1. Dostupné z: https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/22/43/50/mapovani_kkp_1-.pdf

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

BAGÁROVÁ GRZYWA, Monika, 2000. *Financování místní kultury. Moderní obec* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/financovani-mistni-kultury-2/>

HEŘMANOVÁ, Eva a Jitka ČERNÁ, 2016. *On-line výkladový slovník arts managementu a arts marketingu: Arts lexikon* [online]. [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: http://artslexikon.cz/index.php/Online_v%C3%BDkladov%C3%BD_slovn%C3%ADk_art_s_managementu_a_arts_marketingu

Cíle MAS. *Místní akční skupina Brána Vysočín* [online]. [cit. 2021-05-2]. Dostupné z: <http://www.masbranavysociny.cz/index.php/cile-mas>

Česká republika, © 2021. *Czech Baltic* [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <http://www.czechbaltic.cz/cr.html>

Český statistický úřad, © 2021 [online]. [cit. 2021-05-19]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142756350/1300722103.pdf/53ded62a-5c7c-45ba-b17f-ba60021e5c54?version=1.1>

Členové MAS, © 2021. *MAS Moravská brána* [online]. [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: http://mas-moravskabrana.cz/o_mas/clenove_mas

Geoportál ČÚZK, © 2010. ČÚZK [online]. [cit. 2021-05-20]. Dostupné z: [https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(xnflteabl2jiatqil14z5z\)\)/Default.aspx?head_tab=sekce-02-gp&mode=TextMeta&text=dSady_uvod&menu=20&news=yes](https://geoportal.cuzk.cz/(S(xnflteabl2jiatqil14z5z))/Default.aspx?head_tab=sekce-02-gp&mode=TextMeta&text=dSady_uvod&menu=20&news=yes)

Historie hradu Helfštýn, © 2021. *Muzeum Komenského v Přerově* [online]. [cit. 2021-05-21]. Dostupné z: <https://helfstyn.cz/o-hradu/historie/historie-hradu-helfstyn>

Historie MAS, © 2021. *MAS Moravská brána* [online]. [cit. 2021-05-12]. Dostupné z: http://mas-moravskabrana.cz/o_mas/historie

Hrad Helfštýn, © 2021. *Muzeum Komenského v Přerově* [online]. [cit. 2021-05-21]. Dostupné z: <https://helfstyn.cz/>

Hudební a filmová muzea, © 2015. *Muzea v Moravské bráně* [online]. [cit. 2021-05-20]. Dostupné z: http://muzea.mas-moravskabrana.cz/o_projektu

Hudební Pavlovice Václava Drábka, © 2021 [online]. [cit. 2021-05-20]. Dostupné z: <http://www.hudebnipavlovice.cz/>

Informace o mikroregionu, © 2021. *Mikroregion Pobečví* [online]. [cit. 2021-05-11]. Dostupné z: <https://www.pobecvi.cz/informace-o-mikroregionu>

Komparace systémů finanční podpory kultury v ČR s vybranými vyspělými státy, 2008. In: *Ministerstvo kultury ČR* [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/studie-a-analyzy-ke-kulturni-politice-112.html>

Komunitně vedený místní rozvoj v praxi ČR, 2012. *NSMAS České republiky* [online]. [cit. 2021-05-1]. Dostupné z: <http://nsmacr.cz/content/uploads/2012/07/Komunitn%C4%9B-veden%C3%BD-m%C3%ADstn%C3%AD-rozvoj-v-praxi-%C4%8Cesk%C3%A9-republiky-verze-%C3%BAor-2012.pdf>

Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2017-2020, © 2021. In: *Olomoucký kraj* [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/koncepce-rozvoje-kultury-a-pamatkove-pece-olomouckeho-kraje-cl-5253.html>

Koncepce rozvoje místní kultury ve Zlínském kraji na léta 2014-2024, © 2021. In: *Zlínský kraj* [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-v-oblasti-kultury-cl-2011.html>

Koncepce účinnější podpory památkové péče ve Zlínském kraji, 2016. In: *Zlínský kraj* [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-v-oblasti-pamatkove-pece-cl-2012.html>

MAS Moravská brána, © 2021 [online]. [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: http://mas-moravskabrana.cz/o_mas/mas_moravska_brana

Mikroregion Lipensko, © 2010. *Mikroregion Lipensko* [online]. [cit. 2021-05-10]. Dostupné z: <http://www.mikroregion-lipensko.cz/mikroregion-lipensko/>

Mikroregiony v MAS, © 2021. *MAS Moravská brána* [online]. [cit. 2021-05-11]. Dostupné z: http://mas-moravskabrana.cz/o_mas/mikroregiony_v_mas

Místní akční skupiny, © 2009-2021. *Egri venkov* [online]. [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/prioritni-temata-site/mistni-akcni-skupiny/>

Moravsko-slezské sportovní dny, © 2017. *Dotace EU* [online]. [cit. 2021-05-25]. Dostupné z: [https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/11-interreg-v-a-ceska-republika-polsko/11-4-spoluprace-instituci-a-komunit/moravsko-slezske-sportovni-dny-2017-\(1\)](https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/11-interreg-v-a-ceska-republika-polsko/11-4-spoluprace-instituci-a-komunit/moravsko-slezske-sportovni-dny-2017-(1))

Muzeum Komenského v Přerově, 2017. *Veřejná soutěž* [online]. [cit. 2021-05-24]. Dostupné z: <https://www.verejna-soutez.cz/verejne-zakazky/muzeum-komensk%C3%A9-ho-v-p%C5%99erov%C4%9B-z%C3%A1chrana-a-zp%C5%99%C3%ADstup%C4%9Bn%C3%AD-pal%C3%A1ce-na-hrad%C4%9B-helf%C5%A1t%C3%BDn--stavebn%C3%AD-pr%C3%A1ce?searchProfileId=&user=bb153ef7b21048d0808311da28c32e34&token=&uuid=2fcb8ec2-8c61-11e7-860f-002655ffd6c8>

Muzeum Komenského v Přerově – záchrana a zpřístupnění paláce na hradě, © 2015. *Dotace EU* [online]. [cit. 2021-05-25]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/06-integrovaný-regionalní-operacní-program/06-3-dobrá-správa-území-a-zefektivnění-veřejných-i/muzeum-komenskeho-v-prerove-zachrana-a-zpristupn>

NÚLK Národní ústav lidové kultury, O nás, 2017. *Národní ústav lidové kultury* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.nulk.cz/nulk-2/>

Obecné informace o MAS. *Liberecký kraj* [online]. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://mas.kraj-lbc.cz/obecne-informace-o-mas>

O nás, © 2016. *Mikroregion Záhoří-Helštyň* [online]. [cit. 2021-05-11]. Dostupné z: <https://www.mr-zahori.cz/o-nas>

PETROVÁ, Pavla. Státní kulturní politika na léta 2015-2020 (s výhledem do roku 2025), VII. Přílohy. In: *Ministerstvo kultury ČR* [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/statni-kulturnipolitika-69.html>

Počet obyvatel v obcích k 1.1.2021, 2021. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2021-05-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142756350/1300722103.pdf/53ded62a-5c7c-45ba-b17f-ba60021e5c54?version=1.1>

Podkladová studie ke státní kulturní politice na léta 2009-2014. In: *Ministerstvo kultury ČR* [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/dokumenty_file/iv-priloha-51.doc

Postavení kultury v koncepčních materiálech krajů České republiky, © 2021. In: *Ministerstvo kultury ČR* [online]. [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/pokladove-studie-_8211_-postaveni-kultury-v-koncepcnich-materialech-kraju-ceske-republiky_-identifikace-oboru-kde-b-28.pdf

Projekt MAP II, © 2018. *MAP vzdělávání* [online]. [cit. 2021-05-24]. Dostupné z: <http://map.mas-moravskabrana.cz/map-ii/>

Rámcová metodika řízení rizik, 2009. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2021-05-22]. Dostupné z: https://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/01ade64b-571b-4831-a39b-54c652c94db4/Ramcova-metodika-rizeni-rizik_01ade64b-571b-4831-a39b-54c652c94db4.pdf?ext=.pdf

Ročník: 2017, 2017. *Hudební Pavlovice Václava Drábka* [online]. [cit. 2021-05-20]. Dostupné z: <http://www.hudebnipavlovice.cz/rocnik/2017>

Ročník: 2019, 2019. *Hudební Pavlovice Václava Drábka* [online]. [cit. 2021-05-20]. Dostupné z: <http://www.hudebnipavlovice.cz/rocnik/2019>

SKÁLA, Vít, 2018. Místní akční skupiny pomáhají obcím. *Deník veřejné správy* [online]. [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6752559&ht=m%EDstn-%ED+ak%E8n%ED+skupiny+pom%E1haj%ED+obc%EDm>

Společně v pohybu, 2015. In: *MAS Moravská brána* [online]. [cit. 2021-05-13]. Dostupné z: <http://mas-moravskabrana.cz/soubory/dokumentyMAS/Strategie/Strategie%20MAS%20-MB%20final%20prosinec%202015.pdf>

Strategické mapy Ministerstva kultury, 2019. *Databáze strategií* [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/czx/strategicke-mapy-ministerstva/strategicka-mapa-mk>

Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, © 2021. In: *Olomoucký kraj* [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/strategie-rozvoje-uzemniho-obvodu-olomouckeho-kraje-cl-537.html>

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2030, © 2021. In: *Zlínský kraj* [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/strategie-rozvoje-zlinskeho-kraje-2030-cl-4623.html>

ŠAFÁŘOVÁ, Barbora a Ivo ŠKRABAL, 2008. Mikroregiony a místní akční skupiny. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

Venkov informační periodikum programu rozvoje venkova, 2012. In: *Ministerstvo zemědělství ČR* [online]. [cit. 2021-04_30]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/files/venkov-2012-05.pdf>

Vize 2014-2020, © 2021. *MAS Moravská brána* [online]. [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: http://mas-moravskabrana.cz/o_mas/vize

Vyhlídková věž, © 2021. *Muzeum Komenského v Přerově* [online]. [cit. 2021-05-22]. Dostupné z: https://helfstyn.cz/o-hradu/historie-a_zajimavosti/vyhlidkova-vez

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR Česká republika

EU Evropská unie

Kč Koruna česká

MAS Místní akční skupina

OLK Olomoucký kraj

OSA Ochranný svaz autorský

PL Polsko

SCLLD Strategie komunitně vedeného místního rozvoje

SVČ Středisko volného času

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Území MAS Moravská brána k roku 2021 [Zdroj: Česká republika, © 2021; vlastní zpracování]	39
Obrázek 2: Obce na území MAS Moravská brána k roku 2021 [Zdroj: Geoportál ČÚZK, © 2010; vlastní zpracování]	43
Obrázek 3: Dětský dechový soubor [Zdroj: Ročník: 2019, 2019]	49
Obrázek 4: Moravská veselka [Zdroj Ročník: 2019, 2019]	50
Obrázek 5: Hrad Helfštýn [Zdroj: Hrad Helfštýn, © 2021]	51

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Formy veřejných podpor [Zdroj: Komparace systémů finanční podpory kultury v ČR s vybranými vyspělými státy, 2008; Škarabelová, 2007, s. 37; vlastní zpracování] ..	24
Tabulka 2: Počet obyvatel obcí v MAS Moravské bráně [Zdroj: Český statistický úřad, 2021; vlastní zpracování]	44
Tabulka 2: Pokračování Tabulky 2 [Zdroj: Český statistický úřad, 2021; vlastní zpracování]	45
Tabulka 3: Občanská vybavenost obcí k roku 2021 [Zdroj: vlastní zpracování]	47
Tabulka 3: Pokračování Tabulky 3 [Zdroj: vlastní zpracování]	48
Tabulka 4: Spolky aktivně se podílející na kultuře k roku 2021 [Zdroj: vlastní zpracování]	48
Tabulka 5: Hudební a filmová muzea [Zdroj: Hudební a filmová muzea, © 2015; vlastní zpracování]	52
Tabulka 6: Záchrana paláce na hradě Helfštýn [Zdroj: Muzeum Komenského v Přerově – záchrana a zpřístupnění paláce na hradě, © 2015; vlastní zpracování]	53
Tabulka 7: MAP II [Zdroj: Projekt MAP II, © 2018; vlastní zpracování]	53
Tabulka 8: Moravsko-slezské sportovní dny [Zdroj: Moravsko-slezské sportovní dny 2017, © 2017; vlastní zpracování]	54
Tabulka 9: SWOT analýza [Zdroj: vlastní zpracování]	62
Tabulka 10: Činnosti v přípravné fázi projektu [Zdroj: vlastní zpracování, konzultace] ..	70
Tabulka 11: Analýza nákladů projektu [Zdroj: vlastní zpracování, konzultace]	71
Tabulka 12: Hodnocení rizik. [Zdroj: Rámcová metodika řízení rizik, 2009; vlastní zpracování]	71
Tabulka 13: Analýza rizik [Zdroj: vlastní zpracování]	72

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Poměr zastoupení aktérů veřejného a soukromého sektoru k roku 2021 v % [Zdroj: vlastní zpracování]..... 37

Graf 2: Vývoj počtu obyvatel na území MAS Moravská brána [Zdroj: Český statistický úřad, 2021; vlastní zpracování]..... 45

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Vysvětlivky k mapě MAS Moravské brány

Příloha P II: Otázky k rozhovoru

PŘÍLOHA P I: VYSVĚTLIVKY K MAPĚ MAS MORAVSKÉ BRÁNY

Obce	Kód obce	ID obce
Bohuslávky	569178	1
Buk	512826	2
Dolní Nětčice	569259	3
Dolní Újezd	513199	4
Grymov	569194	5
Hlinsko	569267	6
Horní Nětčice	569275	7
Hradčany	513733	8
Jezernice	556998	9
Kladníky	569283	10
Lazníčky	514446	11
Lazníky	514471	12
Lhota	514497	13
Lipník nad Bečvou	514705	14
Oldřichov	515825	15
Oprostovice	516350	16
Osek nad Bečvou	516619	17
Pavlovice u Přerova	516694	18
Prosenice	517151	19
Radotín	517445	20
Radslavice	517534	21
Radvanice	517569	22
Sobíšky	517836	23
Soběchleby	517844	24
Sušice	518026	25
Šišma	552950	26
Tučín	520047	27
Týn nad Bečvou	570079	28
Veselíčko	520420	29
Výkleky	547450	30
Zábeštní Lhota	547514	31
Žákovice	523453	32

PŘÍLOHA P II: OTÁZKY K ROZHOVORU

1. Kdo je podle vás klíčovým aktérem v oblasti kultury?
2. Jak hodnotíte vzájemnou spolupráci kulturních aktérů (neziskových organizací, obcí a dalších) na území MAS Moravská brána?
 - a. Využíváte i spolupráci s aktéry jiných MAS? Popřípadě s kým?
 - b. Jaké přínosy vidíte ze spolupráce s aktéry místní kultury?
3. Probíhá spolupráce s podnikatelskými subjekty při organizaci kulturních aktivit? Pokud ano, jakým způsobem?
4. Myslíte si, že se místní kultura rozvíjí nebo stagnuje? V čem vidíte potenciál rozvoje?
 - a. Jaký má přínos kultura pro území MAS?
5. Co považujete za největší překážky při rozvoji místní kultury na daném území?
6. Na jakou cílovou skupinu jsou převážně zaměřeny pořádané kulturní akce? Zhodnoťte jejich návštěvnost (místní obyvatelé či obyvatelé okolních obcí).
7. Odkud čerpáte finanční prostředky pro realizaci kulturních akcí?
8. Jaké máte plány v oblasti kultury do budoucna?
9. Jakým způsobem Covid-19 ovlivnil místní identitu a kulturu?